

Obrana

Regrutácia po novom

Vesmírne jubileum

Tank spoza Moravy

Tancujúci súrodenci

ISSN 1336 - 1910

9 771336 191007

Vojaci u Svätého Otca

„Ešte nikdy som nestál tak blízko žiadneho štátnika, ako teraz pri Svätom Otcovi vo Vatikáne. Ponad jeho plecia som dovidel na príhovor, ktorý predniesol našim pútnikom,“ vravel dojatý zástavník z Čestnej stráže OS SR, nrtm. Milan Kulich, ktorý spolu s nrtm. Martinom Hockom, čat. Ivanom Mócom a ich veliteľom mjr. Jozefom Haraslínom v historických modrých rovnosatách hrdinsky „odstáli“ bohoslužbu v Bazilike sv. Petra i pápežovu audienciu. „Za to ja som od roku 1995, keď som videla pápeža prvýkrát na vlastné oči, nestála nikdy tak ďaleko od neho ako teraz,“ kontrovala so sklopenými očami a so smútkom v hlase Helena Ďurišová z Hlavného finančného úradu MO SR. Vzápätí si zaspomínala na sedem stretnutí s hlavou katolíckej cirkvi, naposledy počas jeho vlaňajšej septembrovej návštevy v Bratislave.

Práve posledná, v poradí už tretia návšteva pápeža Jána Pavla II. na Slovensku, sa stala dôvodom, prečo Konferencia biskupov Slovenska zorganizovala 14. februára, ktorý je v cirkevnom kalendári sviatkom sv. Cyrila a Metoda, celonárodnú ďakovnú púť do „Večného“ mesta. Svojou láskou tak opätovali lásku Svätého Otca k Slovákom a prejavili mu vďačnosť za jeho obetu, ktorú im pred piatimi mesiacmi priniesol. Medzi dvoma tisíckami pútnikov bolo aj dvanásť príslušníkov Ozbrojených síl SR. Na túto akciu ich vyzval apoštolský nuncius Svätej stolice na Slovensku, arci-

biskup Mons. Henryk Jozef Nowacki i preto, že v roku, keď pápež zavítal pod Tatry, bol zriadený Ordinariát Ozbrojených síl a Ozbrojených zborov SR. Rezortnú delegáciu viedol plk. ThLic. Marko Trochan, generálny vikár Ordinariátu OS a OZ SR. Medzi členmi oficiálnej delegácie bol aj ordinár OS a OZ SR Mons. František Rábek. Na ďakovnej púti sa zúčastnil i prezident a hlavný veliteľ OS SR Rudolf Schuster.

Po slávnostnej bohoslužbe slovenských biskupov v Bazilike sv. Petra prijal slovenských pútnikov na osobitnej audiencii pápež Ján Pavol II. V aule Pavla VI. ich vyzval, aby chránili vieru, ktorú im sprostredkovali spolupatróni Európy sv. Cyril a Metod. Na adresu našich pútnikov povedal, že ich prínosom k budovaniu európskej jednoty bude to, že poslúžia ako tlmočníci ľudských a duchovných hodnôt, ktoré vytvárali ich dejiny. „Je nevyhnutné, aby tieto myšlienky naďalej viedli slobodnú a solidárnu Európu, schopnú zladať svoje rozdielne kultúrne a náboženské tradície,“ zdôraznil Svätý Otec.

Jozef MICHNICA

Obrana armáda

Dvojtyždenník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) v roku 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XII, č. 05/2004
Do výroby zadané: 26. 2. 2004

Vydavateľ:
Ministerstvo obrany SR
vo Vydavateľskej a informačnej
agentúre KOD KaMO

Šéfredaktor:
Mgr. Pavol VITKO,
tel.: 0960 313 072, 0903 820 847

Zástupca šéfredaktora:
pplk. Mgr. Jozef MICHNICA,
tel.: 0960 312 980

Tajomníčka redakcie:
Milena SLEZÁKOVÁ,
tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520

Redaktori:
pplk. Milan ČIPKA, tel.: 0960 312 980
pplk. Ing. Andrej GÁFRIK, tel.: 0960 313 054
Jozef ŽIAK, tel.: 0960 312 984

Fotografi:
Peter DOVINA, Miroslav GYÜRÖSI
Tel.: 0960 312 395

Jazyková úprava:
PhDr. Soňa RÁČKOVÁ

Vedúci vydania:
Jozef ŽIAK

Grafická úprava:
Magnet Press, Slovakia

Adresa redakcie:
Dvojtyždenník Obrana-Armáda
VIA KOD KaMO
Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava
E-mail: slezakovam@mod.gov.sk
www.mod.gov.sk

Rozširuje:
Magnet Press, Slovakia
Mediaprint Kapa, PoNS

**Distribúciu a predplatné
pre SR zabezpečuje:**
Magnet Press, Slovakia, s. r. o.
Teslova 12, P. O. Box 169
830 00 Bratislava 3
Tel./fax: 02/44 45 45 59 – predplatné
Tel./fax: 02/44 45 46 28 – administratíva
E-mail: magnet@press.sk
www.press.sk

Tlač:
Kasico, a.s.
Beckovská 38, 823 61 Bratislava
Tel.: 02/48 20 96 33, Fax: 02/43 63 13 12
E-mail: marketing@kasico.sk
www.kasico.sk

Nevyžiadaná a uverejnený obrazový
materiál a rukopisy nevraciam.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93
ISSN: 1336-2910

OBSAH

Nitrianska výcviková
základňa logistiky 4

Príprava nových inštruktorov ... 5

Rozhovor s vedúcim Služobného
úradu Oliverom Paradeiserom .. 6

5. výročie letu do vesmíru 8

Poskytovanie zahraničnej
rekreačnej starostlivosti 9

Predstavujeme krajiny aliancie:
Česká republika 10 – 11

Drobníčky z techniky 12 – 13

Iná „Osa“ 14

Nový tank pre českú
armádu 15 – 19

Slávne zbrane: Zázračná „Nula“ .. 20

História: Z cisárskeho korneta
francúzsky plukovník 21

Noví profesionáli 22

Regrutácia 23

Analýza: Bezpečnostná politika
Francúzska (2) 26 – 27

Vízie vojenského
vzdelávania 28

Tancujúci súrodenci
v uniforme 30

Banskobystrická latka 31

Oddych 33

Fotografia na titulnej strane:

Vo vojenských útvaroch sa čoraz častejšie objavujú na miestach profesionálnych vojakov ženy. V súčasnosti ich je 867, čo predstavuje 6,11 percent stavu ozbrojených síl. Podľa dlhodobého plánu rozvoja OS SR by sa ich podiel mal do roku 2010 zvýšiť na 9 až 10 percent. Ženy dokonca pôsobia aj na takých miestach, kde to mnohí ešte pred pár rokmi vôbec nepredpokladali. Jedným z takýchto príkladov je aj odstrelováčka nitrianskeho mechanizovaného práporu vojačka Natália Králiková

Foto Peter DOVINA

Editoriál

Kolega Miroslav Minár prišiel s návrhom, aby sme pre našich čitateľov pripravili rubriku, ktorá by sa mohla volať trebárs Ozvena 20. poschodia. O čo by išlo? Nuž - na 20. poschodí budovy Hviezda v areáli ministerstva, ktorú všetci poznáme pod prezývku „Kukurica“, sídli Vydavateľská a informačná agentúra MO SR. No a v tejto rubrike by sme prinášali také tie „pikošky“ o našich kolegoch, aby sme posilnili naše väzby s čitateľmi, poslucháčmi či divákmi. Aby ste nás mali skrátka lepšie prečítaných.

Rubriku sme ešte nezriadili, ale skúsme pár viet na tomto mieste. Tak napríklad „rozhlasák“ Bernard Roštecký sa minulý mesiac skoro „neprebojoval“ k našim vojakom do Kosova. A to pred desiatimi rokmi pôsobil na Balkáne ako dôstojník mierových síl OSN. Čo sa stalo? Nuž, administratívne obštrukcie na srbsko-kosovskej hranici spôsobili, že delegácia rezortu obrany, ktorej bol Berco členom, stratila následkom týchto prieťahov skoro celý deň. Za zmienku by stálo, že syn Milana Čipku narukoval do základnej služby do Kežmarku. Až sa človek skoro čuduje. Veď Milan je podplukovník, pozná v armáde pomaly každého a rok 2006, keď sa už rukovať nebude, je tak blízko... Lenže on to takto riešiť nechcel. Deti Jozefa Michnicu bojujú dokonca na dvoch integračných frontoch. Syn ako mladý dôstojník v ozbrojených silách a jeho dcéra úspešne absolvovala prvé kolo prijímacích pohovorov za euroúradníčku do Bruselu.

Čo prezradiť ďalej? Azda to, že M. Minár sa ako vedúci oddelenia elektronických médií a zástupca riaditeľa našej agentúry zúčastnil na výberovom konaní na jej riaditeľa. Po odchode pplk. Vladimíra Mečiara do vojenskej operácie v Iraku vlani v lete sme totiž riaditeľa nemali. O výsledkoch výberového konania ešte nevieme, ale o rozhodnutí dlhoročného kolegu Vlada Mečiara áno. Po návrate z Iraku a po vyše 27 rokoch v uniforme sa rozhodol odísť do civilu. Vo vydavateľskej agentúre pôsobil od jej založenia, pretože hneď po rozdelení bývalého spoločného štátu sa vrátil z Prahy na Slovensko. Patrí mu poďakovanie.

Takže o skúšobnej „Ozvene 20. poschodia“ len toľko. Treba však dodať, že naša vydavateľská agentúra sídli v „Kukurici“ na 20. poschodí len dočasne. Chvalabohu! Veď priestory sú tu pre redakčnú prácu nevyhovujúce. Dočasne sme tu však od roku 1994. Aj preto sa na tohtoročný ministerský personálny a organizačný audit tešíme. Môže nám pomôcť.

Pavol VITKO, šéfredaktor

Vstup len pre profesionálov

V nitrianskej výcvikovej základni logistiky, podľa slov náčelníka oddelenia vojskových skúšok a výučby majora Petra Tomášika, organizujú od začiatku tohto roku odborné výcvikové kurzy len pre profesionálnych vojakov. Po skrátení povinnej služby by sa už výcvik špecialistov logistiky pre všetky zložky ozbrojených síl z radov neprofesionálov vzhľadom na šesťmesačnú vojenčinu nevyplatil.

Jeden z kurzov je určený pre mechanikov. Pomocník inštruktora rotný Pavel Vrábel si túto zmenu pochvaľuje. „Je to rozdiel. Dnes pracujeme s ľuďmi, ktorí sa chcú niečo naučiť, lebo chápu, že sa im to v ich profesionálnej kariére zídne. Nie sú tu preto, ako sa neraz v minulosti v prípade základňakov stalo, že ich vyslali nadriadení. Často mali tendenciu kurz nejako prežiť, bez väčšieho záujmu o problematiku,“ hovorí absolvent tankového a mechanizovaného smeru Vojenskej strednej školy v Liptovskom Mikuláši.

Celkovému zlepšeniu kvality výučby podľa majora Tomášika nahráva aj menší počet účastníkov kurzu. Inštruktori sa tak môžu detailnejšie venovať kaž-

dému frekventantovi. Tí musia dobre zvládnuť údržbu a materiálnu časť najpoužívanejších druhov kolesovej techniky v našich ozbrojených silách. Teda predovšetkým vozidiel Tatra-815, Praga V3S a UAZ.

Rotný Tomáš Píšťanský, veliteľ družstva opráv kolesovej techniky z neďalekej protiletadlovej raketovej brigády, si kurz pochvaľuje. „Dozvedel som v jeho priebehu veľa nového od skúsených inštruktoren. Jeho absolvovanie je okrem iného potrebné aj preto, aby som mohol naďalej vykonávať svoju funkciu,“ priznáva rotný Píšťanský, ktorý ukončil vojenskú strednú školu na Liptove. Aj naďalej by chcel byť vojenským profesionálom. Najschodnejšiu cestu na splnenie tohto cieľa vidí v neustálom zvyšovaní svojej vojenskej odbornosti.

Desiatnik Tibor Márton (vľavo) za asistencie pomocníka inštruktora rotného Pavla Vrábela úspešne preniká do tajov údržby motora

Spokojnosť s náplňou kurzu neskrýva ani vojak Dušan Roháč z vojenského útvaru vo Vlkanovej či desiatnik Tibor Márton zo seredského ženijného práporu pozemných síl. V lete tohto roku mu skončí trojročný profesionálny kontrakt. Okrem iného aj úspešné absolvovanie kurzu spája s jeho ďalším predĺžením o tri roky.

Jazda s cisternou, naloženou pohonnými hmotami a následná manipulácia s nimi vyžaduje skutočného odborníka. Strojnícky preukaz je potrebné raz za päť rokov obnoviť a zároveň sa oboznámiť s novými cisternami, ktoré postupne prichádzajú do útvarov.

Odborným garantom kurzu vodičov cisterien je inštruktör Peter Blaží. Je zároveň aj skúšobným komisárom. Takmer dve desiatky vojenských profesionálov sa pod jeho vedením oboz-

namujú s novou technikou, jej údržbou, ale aj s bezpečnostnými predpismi, ktoré sú pri preprave a manipulovaní s vysokohorľavým materiálom obzvlášť dôležité. „Pohyb s cisternou po komunikáciách si vyžaduje dokonalé zvládnutie techniky jazdy a všetkých potrebných bezpečnostných zásad. V opačnom prípade sa vodič so svojím nákladom môže stať hrozbou pre ostatných účastníkov cestnej premávky. Preto kladieme taký dôraz na ich znalosť a dodržanie. Rovnako na to, aby si vodič vedel v poľných podmienkach pomôcť pri manipulácii s cisternou,“ spomína Peter Blaží hlavné zásady.

V priebehu týždňa, stráveného v parku, sa musia zasa vodiči podrobne oboznámiť s údržbou vozidla i zástavby. Pomoc inštruktora oceňuje aj slobodník Dušan Juriga zo samostatnej dopravnej letky v Kuchyni. Vojenským profesionálom je tento rodák z Hlohovca už rok. Manipuláciu s novou cisternou počas kurzu úspešne zvládol. Už sa teší, keď sa objaví aj na jeho domovskom letisku. Jej lepšiu obsluhu, ale aj celkové pohodlie pre vodiča a jeho zvýšenú bezpečnosť, ktorú zvyšuje napríklad ABS, si pochvaľuje i jeho kolega z útvaru slobodník Viliam Franko.

Rovnaký názor majú „cisternári“ zo sliačskej leteckej základne - desiatnici Boris Vavrovský a Marcel Horniak. Na cisterne ale pribudli nové ovládacie prvky, je potrebné lepšie zosúladiť činnosť pri jej obsluhu a zmeny nastali aj v konštrukcii. Vedia, že pri záverečnom preskúšaní im Peter Blaží nič neodpustí. Je to aj v ich záujme.

Cisternári

Inštruktör Peter Blaží pozorne sleduje správnosť počínania slobodníka Dušana Jurigu pri obsluhu cisterny

Učili sa, ako učiť

„Nevedel som, čo ma v Martine čaká. Ale už samotné zistenie, že sa mám ísť učiť, ako v budúcnosti učiť iných, mi bolo spočiatku proti srsti. Aj preto, lebo nejakú prax už v tomto smere predsa len mám,“ takto spomína na svoje prvé pocity nadrotmajster Igor Martinkovič z vajnorskej základne.

pomôcok. Tie však u nás vo Vajnorochoch nemáme. Chýbajú nám napríklad počítače, aby sme mohli robiť prezentáciu v programe power point, ale aj mnohé ďalšie veci,“ zdôraznil rodák z Nitry, ktorý svoju vojenskú kariéru začal v banskobystričskom vojenskom gymnáziu.

Aj jeho kolega z útvaru nadrotmajster Tibor Drozd dnes už hodiny strávené v Martine nepovažuje za zbytočné. V lete by mal ukončiť diaľkové štúdium logistiky vo vojenskej akadémii. Na prípravu nových profesionálov chce byť čo najlepšie pripravený. Tak ako ostatných frekventantov kurzu z Vajnôr ho však trápi otázka, kde bude vlastne škola umiestnená. „Som profesionál a pôjdem tam, kde škola bude. Len ma trochu trápi, že som si pred pol rokom kúpil v rodnej Galante byt. Keby som to vedel, nekupoval by som ho,“ poznamenal nadrotmajster Drozd, ktorý už pomaly plánuje, podobne ako kolega Martinkovič, harmonogram budúceho dochádzania za svojimi blízkymi.

Nadrotmajster Stanislav Slávik z VVP Turecký vrch má na rozdiel od nich rozhodovanie jednoduchšie. Zatiaľ je slobodný. Všetci traja, spoločne s rotným Milanom Lesayom, patria podľa slov kapitána Meška medzi najlepších účastníkov kurzu. V jeho závere ich ešte čakajú 45-minútové brifingy na rôzne témy, ale aj záverečná hodina metodiky výcviku so zbraňou. Tí, ktorí uspejú, dostanú certifikát a na jeseň by už mali začať pripravovať prvých budúcich profesionálov. Treba veriť, že dovtedy sa materiálne a technické podmienky, ktoré budú mať k dispozícii, aspoň sčasti priblížia k tým, ktoré majú dnes v poddôstojníckej akadémii.

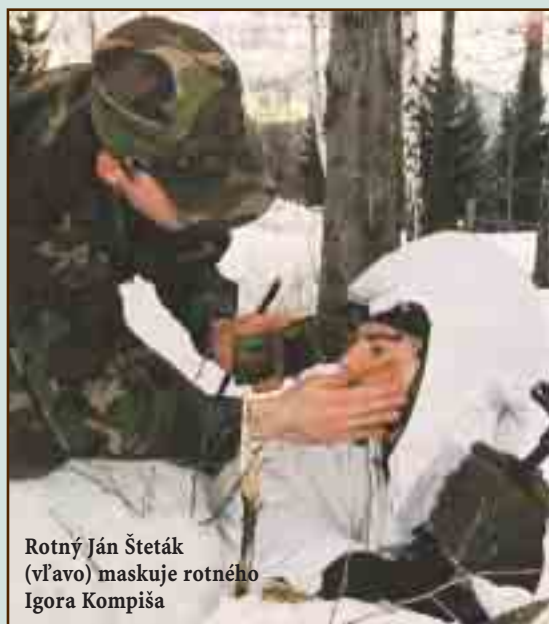
Dvojstranu pripravil Jozef ŽIAK
Foto Peter DOVINA

Doteraz malo každé výcvikové stredisko svoj vlastný rukopis. Práve lámanie niektorých vžitých stereotypov, napríklad pri cvikoch so zbraňami, je najzložitejšie,“ poznamenal kapitán Meško na margo niektorých problémov.

Veliteľ kurzu štábný nadrotmajster Pavol Lóczi si na druhej strane pochvaľoval snahu budúcich inštruktorov čo najlepšie zvládnuť jednotlivé zamestnania. Aj keď priznal, že nie z každého bude rovnako dobrý učiteľ. „Sú ľudia, ktorí majú prirodzenú autoritu a schopnosť vystupovať pred jednotkou. Ale na druhej strane sa často stretávame s výbornými jedincami, ktorí to, čo sami zvládnu, nie

sú schopní naučiť podriadených. Inštruktor jednoducho takéto vlastnosti mať nemôže. Na to treba myslieť už pri výbere adeptov do tohto kurzu,“ tvrdí Pavol Lóczi, ktorý sa spoločne so šiestimi kolegami stará o celý priebeh kurzu.

Názor na jeho prospešnosť postupne zmenil aj nadrotmajster Martinkovič. „Musím priznať, že má zmysel. Mnohému som sa naučil. Aj keď niektoré výhrady mám aj naďalej. Učíme sa tu viesť brifingy za pomoci moderných technických

Rotný Ján Šteták
(vľavo) maskuje rotného
Igora Kompiša

Ako poznamenal náčelník oddelenia výcviku Poddôstojníckej akadémie kapitán Róbert Meško, takéto názory neboli pri nástupe ojedinelé. „Kurz trvá dva týždne a tri dni, je zameraný na vedenie výcviku v budúcej základnej výcvikovej škole. Tá by mala začať od jesene pripravovať záujemcov o profesionálnu službu z civilu. Aby ich príprava prebiehala správne a nastolil sa v tomto smere určitý štandard v celých ozbrojených silách, musia sa zjednotiť na jednotlivých postupoch.

Čatár Rastislav Bednár
(vľavo) a rotný Ľubomír
Medenci (vpravo) upra-
vujú maskovanie rotné-
ho Igora Kompiša

Vedúci Služobného úradu MO SR Oliver Paradeiser: „Preklopenie“ len ojedinele

■ **Pán vedúci služobného úradu, ktoré zmeny v novelizovanom zákone o štátnej službe považujete osobne za najdôležitejšie?**

Zákon 312/2001 si už po relatívne krátkom čase účinnosti vyžiadal zásadné systémové prehodnotenie. Aj napriek predchádzajúcim šiestim novelizáciám v realizačnej rovine nenaplnil pôvodný zámer spočívajúci vo vybudovaní efektívne fungujúcej štátnej správy. Problémy spôsoboval napríklad postup pri schvaľovaní systemizácie, keď sa táto stávala súčasťou zákona o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok. To spôsobovalo nízku mieru flexibility pri zmene organizačných štruktúr v služobných úradoch. Skutočnosťou teda zostáva, že štátna služba v súčasnom stave sa aj naďalej všeobecne považuje za preburokratizovanú, prebujnenú, príliš nákladnú a málo efektívnu. Ako logicky sa potom ukazuje záver, že nie je možné pripustiť preklopenie takejto štátnej služby do definitívneho stavu. Cestou uvedenej novely sa teda vraciame k pôvodnému zámeru, a to aj v rezorte obrany. Tento návrat považujem za zásadnú zmenu, ktorá sa opiera predovšetkým o Stratégiu reformy zamestnávania vo verejnom sektore, ktorú spracovalo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR v spolupráci s Úradom pre štátnu službu. Z množstva zmien, ktoré prináša novela, za najdôležitejšie považujem: zvýšenie mobility a flexibility pri obsadzovaní štátnozamestnaneckých pozícií, nastolenie rovnováhy medzi právami a zodpovednosťou štátneho zamestnanca; rozšírenie možnosti pre záujemcov o výkon štátnej služby, čím sa rozširuje aj možnosť výberu vhodných adeptov a tiež rozšírenie možnosti v oblasti finančnej stimulácie štátnych zamestnancov.

■ **Ako sa zákon v podmienkach rezortu obrany dotkne našich zamestnancov?**

Zákon nemá žiadne špecifiká vo vzťahu k rezortu obrany. Azda iba to, že umožňuje v niektorých jednotlivých prípadoch preklopenie vo funkciách, ktoré dosiaľ vykonávali profesionálni vojaci, na funkcie civilné. Všeobecne sa štátna služba rozširuje o tzv. nominovanú štátnu službu. Tá nadväzuje na stálu štátnu službu. Ide o najvyšší druh štátnej služby, kde štátny zamestnanec musí preukazovať mimoriadne osobnostné predpoklady,

odborné znalosti a očakávanú úroveň ovládania cudzieho jazyka. Upravená je systemizácia, člení sa len podľa funkcií a nie druhu štátnej služby. Súčasťou systemizácie je objem mzdových prostriedkov určených na platy štátnych zamestnancov. Čo sa týka platov zákon finančne

nepostihuje nikoho, minimálne zachováva súčasný štandard a naopak vytvára väčší priestor na finančnú stimuláciu tých, ktorí sú spôsobilí vykonávať svoju prácu na vysokej profesionálnej úrovni.

■ **Do akej miery bude možné spomenuté „preklopenie“ vojenských profesionálov na miesta štátnych zamestnancov?**

Naším úsilím je, aby sa z toho nestala masová záležitosť. V jednotlivých prípadoch je možné uvažovať o takomto perso-

Každý záujemca o prácu v štátnej správe rezortu obrany má rovnaké šance. Nemáme zovšeobecňujúce analýzy o prednosti tej alebo onej sociálnej skupiny. Obe sú vnútorne bohato štruktúrované. Nikto však nie je uprednostňovaný a ani apriórne hendikepovaný. To napokon ani zákon nepripúšťa.

■ **V akej miere sa pripravovaný personálny a organizačný audit na MO SR bude týkať štátnych zamestnancov?**

Audit, ktorý vykonáme, sa bude dotýkať ministerstva obrany, generálneho štábu a ich priamo podriadených útvarov a zariadení, tzv. podvešov. Konkrétne pôjde o audit organizačný, funkčný, procesný a informačný. Bude predstavovať systémovú analýzu, ktorej cieľom bude zistiť množstvo a úroveň vykonávaných činností strategického stupňa riadenia a velenia v rezorte obrany a na jej základe navrhnúť optimalizáciu ich výkonu. Dôraz sa pri tom bude klásť na optimalizáciu organizačných štruktúr na výkon očakávaných činností, na transparentné rozdelenie zodpovedností a právomocí pri zachovaní požiadavky na integráciu funkcií a štruktúr ministerstva obrany a generálneho štábu a na efektívnosť vertikálnej, ale predovšetkým horizontálnej komunikácie. V zmysle tohto konštatovania sa audit dotkne všetkých štátnych zamestnancov ale aj profesionálnych vojakov. Aj prostredníctvom dvojtyždenníka OBRANA by som chcel všetkých požiadať o čo najširšiu podporu tohto projektu, ktorý sa bude realizovať v troch etapách. Prvá etapa už prebieha. Pracovná skupina zložená z odborníkov ministerstva obrany pracuje na stanovení zadania. Druhá etapa bude spočívať v realizácii verejnej súťaže. Jej výsledkom bude výber nezávislej, renomovanej audítorskej firmy, ktorá audit zrealizuje. V tretej etape sa vykoná samotný audit. Predpokladáme, že prvé dve etapy prebehnú v prvom polroku a vlastná realizácia auditu v druhom polroku, tak aby sme v decembri 2004 už mali konkrétne výsledky a od januára 2005 by sme ich začali uvádzať do života. Touto aktivitou chceme dať šancu všetkým tým, ktorí chcú pracovať na profesionálnej úrovni, vrátane štátnych zamestnancov.

Každý občan Slovenskej republiky má právo vstúpiť do štátnej služby na základe spravodlivého výberového konania, ak spĺňa predpoklady ustanovené zákonom a osobitnými predpismi.

nálnom postupe - ide o pracovné pozície, ktoré svojím charakterom vyžadujú, aby zamestnanci, ktorí ich budú zastávať, mali odborné znalosti z oblasti vojenstva. V ostatných prípadoch budeme postupovať štandardným spôsobom a v prípade scivilnenia niektorej pozície pôjdeme cestou výberového konania. To však neznamená, že sa do tohto výberového konania nemôžu prihlásiť aj profesionálni vojaci, ktorí predpokladajú svoj odchod do zálohy.

■ **Ako hodnotíte záujem mimorezortných uchádzačov o miesta v štátnej správe v rámci rezortu obrany? Aké sú ich prednosti a aké rezervy v porovnaní s bývalými vojenskými profesionálmi?**

stava obrany pracuje na stanovení zadania. Druhá etapa bude spočívať v realizácii verejnej súťaže. Jej výsledkom bude výber nezávislej, renomovanej audítorskej firmy, ktorá audit zrealizuje. V tretej etape sa vykoná samotný audit. Predpokladáme, že prvé dve etapy prebehnú v prvom polroku a vlastná realizácia auditu v druhom polroku, tak aby sme v decembri 2004 už mali konkrétne výsledky a od januára 2005 by sme ich začali uvádzať do života. Touto aktivitou chceme dať šancu všetkým tým, ktorí chcú pracovať na profesionálnej úrovni, vrátane štátnych zamestnancov.

Pavol VITKO

Foto Peter DOVINA

Obranné plánovanie

V Bratislave na Ministerstve obrany SR a vo Vojenskej akadémii v Liptovskom Mikuláši sa 18. až 20. februára uskutočnili semináre o obrannom plánovaní a manažmente zdrojov NATO. Semináre zorganizovala sekcia obranného plánovania a manažmentu zdrojov MO SR. Lektor NATO vedúci odboru obranných investícií aliancie Joris Ghesquier (vpravo na fotografii Petra Dovinu s generálnym riaditeľom SEOP MO SR Gabrielom Kopeckým) oboznámil funkcionárov ministerstva obrany, generálneho štábu, predstaviteľov podnikateľských subjektov v oblasti obranného priemyslu a vojenského školstva s manažmentom zdrojov aliancie, mechanizmami financovania, procesom plánovania, programovania a implementácie, ako aj s kľúčovými oblasťami zdrojov NATO a úlohami jednotlivých členských krajín v týchto procesoch.

- jož -

S Francúzmi o vyzbrojovaní

Na začiatku februára 2004 navštívila Slovensko delegácia Generálnej delegatúry pre vyzbrojovanie (DGA) Ministerstva obrany Francúzska. Návšteva pod vedením generála vyzbrojovania Nicolasa de Chezelles sa zúčastnila na 9. zasadnutí slovensko-francúzskej komisie pre vyzbrojovanie. Návšteva, súvisiace rokovania a ostatné aktivity sa uskutočnili na základe plánu dvojstrannej spolupráce medzi ministerstvami obrany oboch zúčastnených krajín. Partnerom francúzskych odborníkov počas rokovania bola sekcia modernizácie a infraštruktúry MO SR s generálnym riaditeľom Ing. Pavlom Dzurillom. Francúzska strana uskutočnila dve zaujímavé prednášky na tému vyzbrojovania v Európe a jeho možného vývoja a o francúzskom pláne pri príprave budúcich systémov na nasledujúcich 30 rokov.

Súčasťou druhého dňa rokovania bola aj prezentácia Združenia obranného priemyslu SR a DMD Holding. V rámci tejto aktivity sa uskutočnili aj prezentácie spoločností Konštrukta-Defence, a. s., v Trenčíne, dubnických spoločností ZTS Plus, ZVS, ZTS Elektronika, trenčianskych ALES, VRM a LOT, ako aj EVPÚ Nová Dubnica. Hostia si taktiež pozreli prevádzky a niektoré výrobky prezentujúcich sa spoločností.

Text a foto Miroslav GYŮŘOŠI

Hostia pri prehliadke bezozvenovej komory v EVPÚ Nová Dubnica

Zo sveta aliancie

Novým hlavným hovorcom NATO sa od februára stal bývalý redaktor kanadskej vysielacej spoločnosti CBC James Appathurai. Tridsaťpäťročný Kanaďan bol politickým poradcom kanadského ministerstva obrany. V roku 1998 odišiel do Bruselu, kde pôsobil vo funkcii zástupcu šéfa NATO v sekcii pre politické plánovanie a písanie prejavov.

...

Severoatlantická aliancia oznámila, že 7 nových členov prijme 2. apríla tohto roku. V tento deň sa v Bruseli stretne až 26 ministrov zahraničia, aby pripravili podmienky na júnový samit NATO v Istanbuli.

...

Rumunský parlament schválil pristupovú zmluvu s NATO. V súčasnosti má Rumunsko 1 500 svojich vojakov v medzinárodných silách, z toho viac ako 700 v Iraku. Spojené štáty počas vojny v Iraku mohli navyše používať aj vojenskú leteckú základňu pri čiernomorskom prístave Constanca.

...

Napriek tomu, že prebehli odborné diskusie, Grécko formálne nepožiadalo Severoatlantickú alianciu o pomoc pri zaistení bezpečnosti na tohtoročných letných olympijských hrách v Aténach. Dôvodom sú obavy, že prvé letné olympijské hry po útokoch na Spojené štáty 11. septembra 2003 by sa mohli stať terčom teroristických skupín. NATO by mohlo teoreticky poskytnúť pre olympijské hry v auguste pozorovacie lietadlá AWACS. Ochotu pomôcť Grécku pri zaistení bezpečnosti počas hier prejavil aj generálny tajomník aliancie Jaap de Hoop Scheffer.

...

Bulharsko znížilo počet vojakov vo svojej armáde o viac ako polovicu a uskutočnilo ďalšie náročné reformy. V apríli, keď sa Bulharsko formálne pripojí k NATO, by mal bulharský parlament schváliť návrh reforiem, ktoré by mali byť dokončené do roku 2015. Vláda počíta s plne profesionalizovanou armádou v roku 2010. V súčasnosti tvoria profesionálni vojaci iba menej ako štvrtinu jej príslušníkov.

...

Od 19. februára do 3. marca sa v Iónskom mori východne od Sicílie uskutočnilo námorné cvičenie jedenástich členských štátov NATO, na ktorom sa zúčastnili stovky vojakov, 7 ponoriek, 14 námorných pozorovacích lietadiel a 7 vojenských lodí určených pre najväčšie protiponorkové bojové cvičenie aliancie.

Cesta ku hviezdám

• Pred piatimi rokmi (20. februára 1999) ste odštartovali na kozmickej rakete Sojuz TM-29 do vesmíru v rámci misie Štefánik. Ako si z odstupom času spomínate na toto obdobie?

Nechce sa mi veriť, že je to už päť rokov. Po niekoľkomesačnej, skutočne ťažkej príprave sme sa s celou posádkou, ktorú tvoril veliteľ Viktor Michajlovič Afanasiev, palubný inžinier Jean-Pierre Haigneré a ja, ocitli tri hodiny pred štartom v kabíne kozmickej lode Sojuz TM-29. Mali sme plné ruky práce s predštartovou kontrolou systémov, nebol čas na rozjímanie, ale v istom okamihu, doslova niekoľko minút pred štartom som si uvedomil jeho výnimočnosť. Ja, obyčajný chlapec z Dolnej Lehoty, z malej krajiny uprostred Európy, sa ocitnem vo vesmíre... Nasledoval štart, osem dní vo vesmíre, experimenty, pristátie... Spolu s mojím náhradníkom plk. Michalom Fulierom sme absolvovali prijatia na najvyššej úrovni, besedy, rozhovory s novinármi. Nikdy však nezabudnem na spomínaný moment pred štartom.

• Ako sa využívajú výsledky experimentov, ktoré ste robili na palube orbitálnej stanice Mir?

Všetky vedecké experimenty, ktoré sme pripravovali v spolupráci s pracovníkmi Slovenskej akadémie vied a ďalšími inštitúciami, majú význam nielen pre budúcnosť kozmických letov. Napríklad výsledky experimentu Senzo-asymetria, ktorý sa venoval, jednoducho povedané, vestibulárnemu ústrojenstvu človeka, sa využívajú pri liečbe pacientov, ktorí majú problémy s rovnováhou. Alebo napríklad Endotest, ktorý skúmal endokrinné a fyziologické reakcie organizmu na psychickú a fyzickú záťaž v bezváhovom stave, má význam pre prípravu a výcvik našich pilotov. Na tomto experimente sa podieľala aj veľká skupina našich vojenských pilotov, ktorí súbežne s nami vykonávali tento experiment na zemi.

• Po lete do vesmíru ste sa stali stredobodom pozornosti médií, verejnosti. Stále chodíte na besedy, alebo ste sa už stali „obyčajným“ občanom?

Posledných päť rokov bolo skutočne veľmi hektických. Neverili by ste, koľko pozvánok dostávam na rôzne akcie, besedy a podujatia. Na počudovanie, záujem verejnosti neklesá. Snažím sa všetkým vyhovieť. Voľného času mám minimum. Venujem ho predovšetkým mojej rodine, deťom.

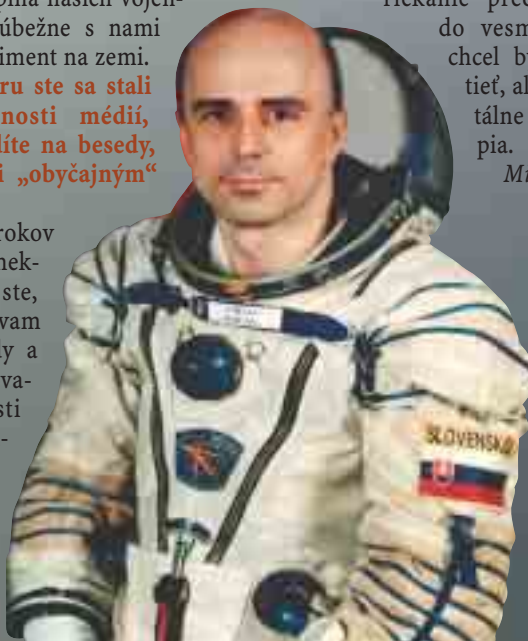
• Kde momentálne pracujete?

Som vedúci oddelenia verifikácie v Slovenskom verifikačnom centre, ktoré pôsobí v rámci Ministerstva obrany SR. Zaoberáme sa plnením záväzkov vyplývajúcich pre SR z rôznych medzinárodných zmlúv, dohôd a dohôd, kontrolou zbrojenia, odzbrojenia. Okrem toho som členom komisie pre výskum a mierové využitie vesmíru, ktorá pracuje ako poradný orgán pri Rade vlády SR pre vedu a techniku.

• Nechceli by ste si zopakovať let do vesmíru?

Príprava na let je nesmierne náročná, ale to, čo som mal možnosť vidieť z okienka orbitálnej stanice, zatlačilo do pozadia všetku tú námahu a odriekanie pred štartom do vesmíru. Áno, chcel by som letieť, ale momentálne je to utópia.

Milan ČIPKA

Kozmonaut- výskumník plukovník Ing. Ivan Bella

Narodil sa 31. mája 1964 v Brezne. Detstvo prežil v Dolnej Lehotě. V rokoch 1979 - 83 študoval na Vojenskom gymnáziu v Banskej Bystrici, kde absolvoval prvé zoskoky na padáku. Po skončení Vysoké vojenskej leteckej školy SNP v Košiciach v roku 1987 odišiel slúžiť na letisko v českom mestečku Bechyň. Od roku 1993 pracoval na leteckej základni Malacky - Kuchyňa. V lete 1997 sa prihlásil do konkurzu na výber kozmonauta. Druhého marca 1998 sa stal jedným z dvoch kandidátov na let do vesmíru. Koncom mesiaca odcestoval do Hviezdného mestčka pri Moskve, kde sa spolu s pplk. Michalom Fulierom začal pripravovať na let do vesmíru. Dvadsaťdruhá februára 1999 o 5.17 stredoeurópskeho času odštartovala kozmická loď Sojuz TM-29 z kozmodrómu Bajkonur v Kazachstane na palube s prvým slovenským kozmonautom Ivanom Bellom do vesmíru. Vo vesmíre na orbitálnej stanici Mir strávil náš kozmonaut osem dní. Počas kozmického letu sa podieľal na štyroch vedeckých experimentoch. Počas svojej leteckej kariéry lietal na vrtuľových lietadlách typu Z-142, prúdových L-29 Delfin, L-39 Albatros, nadzvukových MiG-21 a Su-22. Plk. Ivan Bella je ženatý a má štyri deti.

Slnko, more, pláže ...

V čísle 3/2004 nášho dvojtyždenníka OBRANA sme uverejnili materiál o domácich vojenských rekreáciách. V tomto čísle prinášame informácie o poskytovaní rekreačnej starostlivosti v zahraničí. Bližšie informácie nám poskytli pracovníci oddelenia zabezpečenia rekreácií Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia Bratislava (VÚSZ), a to vedúci oddelenia kpt. Ing. Gustáv Tarcsi a Ing. Monika Valentovičová, ktorá zodpovedá za oblasť zahraničných rekreácií.

Všetky dôležité a podstatné informácie o zahraničných rekreáciách na tento rok sú uvedené v Smerniciach Ministerstva obrany SR č. 16/2003 z 30. decembra 2003 o poskytovaní rekreačnej starostlivosti v zahraničí. Ďalšie podstatné informácie sú uvedené v metodickom usmernení pri podávaní prihlášok – Zahraničné rekreácie (nakupované a výmenné) v pôsobnosti MO SR v roku 2004, ktoré 5. februára 2004 vydala sekcia ľudských zdrojov MO SR v súčinnosti s OZR VÚSZ.

Žiadosti o pridelenie poukazov na zahraničnú rekreáciu si žiadatelia podávajú hromadne za každý vojenský útvar, úrad a zariadenie. Dôchodcovia posielajú žiadosti jednotlivým klubom vojenských dôchodcov. Kluby si vytvárajú vlastné komisie, ktoré rozhodnú o pridelení poukazu.

Pozor na termíny

Ako nás informovali pracovníci VÚSZ, súhrnné prihlášky na rekreácie z útvarov

musia byť zaslané hlavným distribútorom na nadriadených stupňoch v takom termíne, aby ich oni mohli poslať na VÚSZ do 19. marca 2004. V dňoch 6. – 7. apríla jedenásťčlenná komisia, ktorú ustanovuje generálny riaditeľ sekcie ľudských zdrojov MO SR, rozhodne o pridelení poukazov. V čase od 13. – do 23. apríla budú všetci žiadatelia informovaní o rozhodnutí komisie.

Zahraničné nakupované rekreácie (ZNR) sú určené pre profesionálnych vojakov, vojakov prípravnej služby, zamestnancov, poberateľov dôchodkov z výsluhového zabezpečenia, manželov, manželky a nezaopatrované deti. Polovica ceny zájazdu sa financuje z centralizovanej časti sociálneho fondu profesionálnych vojakov. Zamestnanci nemajú nárok na túto formu príspevku, ale môžu si uplatňovať požiadavku na príspevok zo sociálneho fondu zamestnancov od svojho priameho nadriadeného. Na tento druh rekreácie majú nárok aj dôchodcovia vo veku od 62 do 70 rokov, pre ktorých je vyčlenených dvadsať miest na zájazd do Turecka v čase od 29. augusta do 9. septembra 2004 a ktorým bude poskytnutý príspevok z centralizovanej časti sociálneho fondu profesionálnych vojakov.

Zahraničné výmenné rekreácie (ZVR) sú financované z príspevku z osobitného účtu MO SR. Profesionálni vojaci uhradia 50 percent z ceny zájazdu, zvyšok je uhradený z osobitného účtu MO SR. Zamestnanci hradia taktiež len polovicu ceny zájazdu. Druhá časť sa uhradza z príspevku z rozpočtu MO SR. Z uvedného vyplýva, že zamestnanci sa môžu v tejto sezóne zúčastniť ZVR do Grécka za rovnakých cenových podmienok ako profesionálni vojaci.

Ďalšou dôležitou zmeňou je skutočnosť, že na rekreácie do Českej republiky, Rakúska a Maďarska, kde je individuálna doprava už nebude poskytovaný pre profesionálnych vojakov príspevok na dopravu. Na výmennú rekreáciu môžu ísť dôchodcovia, ak sú pobe-

ratelmi výsluhového dôchodku. Do tejto kategórie rekreácií patria i detské rekreácie (pre deti vo veku 10 - 15 rokov) s autobusovou dopravou do maďarského Balatonlelle.

Kam na dovolenku?

„Reagovali sme na podnety ľudí a v tomto roku sme pre nich nakúpili rekreácie v Bulharsku na Slnčnom pobreží. Odlety sú naplánované z Bratislavy, ale aj z Košíc. Ďalší rekreanti odcestujú do Grécka, na Krétu, do Turecka. Odchody autobusov sú zmluvne dohodnuté z Košíc, Banskej Bystrice a Bratislavy,“ informovala nás M. Valentovičová. Pracovníci VÚSZ vyhlásili verejné obstarávanie i na pobyty v Taliansku, ale ponuku nepredložila žiadna cestovná kancelária, takže na Apeninský polostrov sa tento rok nepocestuje.

„Už tradične je najväčší záujem o dovolenku v Grécku. Dosiaľ žiadnu sezónu sme neskončili s voľnými poukazmi na ktorúkoľvek destináciu. Celkovo sme v tomto roku kontrahovali miesta pre 2 166 ľudí,“ dodáva M. Valentovičová.

Novinka v ozdravnom pobyte

V tohtoročnej sezóne pripravili VÚSZ novinku v prípade zahraničných ozdravných pobytov pre nezaopatrované deti vo veku od 3 do 10 rokov. Novinka spočíva v tom, že na rekreácii sa môže zúčastniť nielen matka, ale aj otec. Platí ale zásada, že vždy len jeden rodič. Rodič platí 30 percent z ceny zájazdu, 70 percent je príspevok zo sociálneho fondu. Účastnícky poplatok za dieťa je vo výške 10 percent a 90 percent sa hradí z centralizovanej časti sociálneho fondu profesionálnych vojakov.

„Príspevok na všetky zahraničné rekreácie podlieha zdaňovaniu podľa zákona 595/2003 Z. z., ktorý rieši otázky zdaňovania príjmu a platí od 1. januára 2004. Uvedené zdanenie sa týka všetkých zamestnancov rezortu obrany, ktorí využijú akýkoľvek príspevok pri zúčastnení sa rekreácie v zahraničí“ pripomenul na záver kpt. Gustáv Tarcsi.

Text a foto Milan ČIPKA

Všetky ďalšie informácie poskytnú pracovníci oddelenia zabezpečenia rekreácií VÚSZ na adrese: Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia, Špitálska 22, 832 47 Bratislava, tel. 0960 31 60 71 0960 31 60 72 alebo na internetovej adrese: www.vusz.sk

Výsadbár s univerzálnym
guľometom vz. 59
Foto NATO

Česká republika

Česká republika sa spolu s Maďarskom a Poľskom stala prvým štátom z bývalého sovietskeho bloku, ktorý 12. marca 1999 prijali za člena Severoatlantickej aliancie. V súčasnosti uskutočňuje hlbokú reformu svojich ozbrojených síl s cieľom zvýšiť ich schopnosti pri zabezpečovaní obrany štátu s využitím zdrojov, ktoré sú na tento účel k dispozícii.

Vstupom do NATO – ako konštatuje dokument Vojská strategická Českej republiky – sa naplnil jeden z hlavných strategických cieľov bezpečnostnej politiky ČR. Začlenenie do aliancie je najspôhlivejší možný spôsob zaistenia bezpečnosti štátu v súčasnom bezpečnostnom prostredí, ale zároveň prináša aj nutnosť prevziať príslušný diel zodpovednosti za bezpečnosť spojencov a realizáciu bezpečnostnej politiky NATO. Tejto skutočnosti sa musí prispôbiť – a prispôbuje sa – aj celý obranný sektor.

Vláda Českej republiky koncom roka 2002 schválila koncepciu výstavby profesionálnej armády, ktorá sa začala realizovať v roku 2003. Čoskoro sa ale ukázalo, že v dôsledku reformy verejných financií nebude možné vyčleniť na reformu ozbrojených síl toľko finančných prostriedkov, ako sa predpokladalo. Táto skutočnosť vyústila v novembri 2003 do schválenia prepracovanej koncepcie výstavby profesionálnej Armády ČR a mobilizácie ozbrojených síl ČR, ktorá vychádza zo zmenených finančných zdrojov.

Reforma ozbrojených síl ČR

Na základe prepracovanej koncepcie prebieha hlboká a dynamická reforma ozbrojených síl Českej republiky – znižuje sa ich početný stav, redukuje sa počet posádok a dislokačných miest a výrazne sa mení aj organizačná štruktúra a dislokácia zväzkov, útvarov a jednotiek.

Ozbrojené sily ČR sa členia na Armádu ČR, Vojskú kanceláriu prezidenta republiky a Hradnú stráž. Armáda ČR sa skladá z generálneho štábu (integrovaného do ministerstva obrany), spoločných síl, síl

podpory a výcviku, vojenskej polície a vojenského spravodajstva (tieto dve zložky podliehajú priamo ministrovi obrany).

Početný stav ozbrojených síl do konca roka 2004 klesne približne na 40 000 osôb (z toho bude asi 24 000 vojakov v činnej službe). Zároveň sa k tomuto termínu skončí vojenská základná služba a česká armáda sa stane plne profesionálnou. Preto musí výrazne narásť počet profesionálnych poddôstojníkov a rotmajstrov. Cieľový stav – 26 200 vojakov v činnej službe a 8 800 civilných zamestnancov – by sa mal dosiahnuť v roku 2008. Podstatne sa zníži aj počet posádok – na 23 v roku 2010 – a dislokačných miest. Vojnová štruktúra mobilizovanej Armády ČR by nemala presiahnuť 1,8-násobok mierových počtov.

Česká republika je v roku 2004 vedúcim štátom v mnohonárodnom prápore radiačnej, chemickej a biologickej ochrany NATO s veliteľstvom v Liberci, do ktorého prispela približne 280 príslušníkmi. Podieľa sa aj na vytváraní spoločnej česko-poľsko-slovenskej brigády s veliteľstvom v Topolčanoch. V roku 2003 bolo v šiestich zahraničných operáciách nasadených 2 285 vojakov.

Spoločné sily

Budú zabezpečovať vytváranie, prípravu, rotáciu a rozpúšťanie účelových zoskupení určených na riešenie taktických alebo operačno-taktických úloh na území ČR i mimo neho a na riešenie ďalších úloh stanovených zákonmi. Spoločné sily sa budú skladať z veliteľstva, pozemných síl, vzdušných síl, špecializovaných síl a spoločného kompletu určeného na zabezpečenie všetkých druhov síl. Veliteľ-

stvo spoločných síl vzniklo 1. decembra 2003 v Olomouci.

Pozemné sily

Ich mierová organizačná štruktúra bude pozostávať z dvoch mechanizovaných brigád, jednej delostreleckej brigády a prieskumného práporu.

Jedna brigáda s veliteľstvom v Žatci sa bude skladať z výsadbáckeho mechanizovaného práporu vybaveného osobnými terénnymi vozidlami (perspektívne strednými kolesovými obrnenými transportérmi) a z dvoch mechanizovaných práporov ľahkého typu s kolesovými strednými obrnenými transportérmi. Základom tejto brigády budú útvary a jednotky terajšej 4. brigády rýchleho nasadenia (medzi nimi 41. mechanizovaný prápor z Benešova, 42. mechanizovaný prápor z Tábora a 43. výsadbácky prápor z Chrudimu).

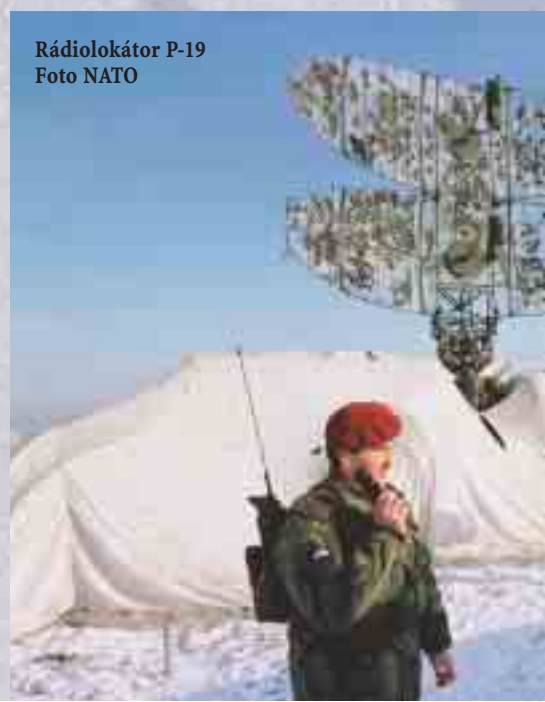
Ďalšia mechanizovaná brigáda bude mať veliteľstvo na základni Práslavice. Skladá sa bude z dvoch mechanizovaných práporov ťažkého typu vyzbrojených pásovými obrnenými transportérmi (modernizovanými BVP) a jedného zmiešaného mechanizovaného práporu s jednou tankovou rotou (modernizované tanky T-72M4 CZ) a jednou mechanizovanou rotou s pásovými obrnenými transportérmi (BVP). Veliteľstvo 7. mb sa v súčasnosti presúva z Kroměříže do Hraníc (spolu s jedným mechanizovaným práporom) a po roku 2008 bude aj s podriadenými práporami (71. mpr, 72. mpr a 73. smmpr) dislokované v Práslaviciach.

Delostrelecká brigáda s veliteľstvom na základni Jince bude mať v mierovej štruktúre dva zmiešané delostrelecké oddiely vyzbrojené samohybnými kanónovými húfnicami vz. 77 DANA a raketo-

metmi vz. 70.

Prieskumný prápor v Prostějove bude určený na bojový, optoelektronický

Rádiolokátor P-19
Foto NATO

vzdušný a hĺbkový prieskum vrátane úderných akcií, monitorovania situácie v pridelenom priestore, vyhľadávania a ničenia prieskumných a diverzných skupín protivníka a teroristických skupín. Skladať sa bude z prieskumnej roty s terénnymi osobnými vozidlami (perspektívne prieskumnými verziami kolesových OT), prieskumnej roty s pásovými bojovými prieskumnými vozidlami, roty na hĺbkový prieskum a roty bezpilotných prieskumných prostriedkov.

Hlavnou súčasťou výzbroje mechanizovaných brigád sú bojové vozidlá pechoty BVP-1, BVP-2 a OT-64. V blízkej budúcnosti by ich mal doplniť nový typ kolesového obrneného transportéra v počte asi 300 kusov. Tanková rota dostane 30 kusov modernizovaných tankov T-72M4 CZ. Ďalej sú vo výzbroji pozemných síl uvedené delostrelecké zbrane, ťahané mínomety kalibru 120 mm, samohybné mínomety PRAM-S, delostrelecké prieskumné a pozorovacie komplety SNĚŽKA a bezpilotné prieskumné prostriedky Sojka III.

Vzdušné sily

Budú pozostávať zo základne taktického letectva, základne vrtuľníkového letectva, základne dopravného letectva, správy letiska, protiletadlovej raketovej brigády a brigády velenia, riadenia a prieskumu.

Na základni taktického letectva v Časlavi by mala byť umiestnená jedna taktická letka s nadzvukovými viacúčelovými bojovými lietadlami a jedna letka vyzbrojená podzvukovými taktickými lietadlami. Táto základňa, podobne ako základňa v Náměšti, sa modernizuje podľa štandardov NATO.

Základňa vrtuľníkového letectva by od roku 2006 mala byť dislokovaná na letisku v Náměšti nad Oslavou, kde sú zatiaľ sústredené lietadlá L-39ZA. V mierovej organizačnej štruktúre bude mať tri vrtuľníkové letky s bojovými a viacúčelovými vrtuľníkmi.

Základňa dopravného letectva má byť dislokovaná na letisku Praha-Kbely a jej organizačná štruktúra bude zahŕňať dopravnú a špeciálnu letku so strednými (perspektívne aj ťažkými) dopravnými lietadlami a vrtuľníkovú letku.

Správa letiska v Pardubicích bude zabezpečovať vojenskú prevádzku na tomto letisku so zmiešanou civilnou a vojenskou prevádzkou.

Protiletadlová raketová brigáda s veliteľstvom v Strakoniciach bude určená na protivzdušnú obranu dôležitých objektov na území ČR a protivzdušnú obranu účelových zoskupení pozemných síl pri vedení bojovej činnosti. Bude mať dva protiletadlové raketové oddiely vyzbrojené PL kompleťmi blízkeho dosahu, krátkeho dosahu a prenosnými raketovými kompleťmi.

Brigáda velenia, riadenia a prieskumu s veliteľstvom v Starej Boleslavi bude zabezpečovať velenie a riadenie síl vyčlenených do NATINEADS, nepretržite monitorovať vzdušný priestor ČR, tvoriť a distribuovať jednotnú rádiolokačnú informáciu, zabezpečovať riadenie letovej prevádzky vojenského letectva a jej koordináciu s civilnou letovou prevádzkou. Do organizačnej štruktúry brigády bude patriť stredisko CRS/ARS, národné stredisko velenia vzdušných síl (ANCC), strediská rádiolokačného prieskumu a stredisko riadenia letovej prevádzky.

Vzdušné sily už dostali všetkých 72 kusov ľahkých viacúčelových bojových lietadiel Aero L-159 ALCA (jedno stratili pri katastrofe), ale prevádzkovať budú zrejme len 24 z nich na základni taktického letectva v Časlavi. Zvyšok musia predať alebo zakonzervovať. V blízkej budúcnosti by VS mali dostať 14 (12 jednomiestnych a 2 dvojmiestne) nadzvukových viacúčelových bojových lietadiel pravdepodobne typu JAS-39 Gripen, ktoré nahradia dosluhujúce stroje MiG-21MF. Vrtuľníkové letectvo, ktoré je v súčasnosti dislokované na základni v Přerove, používa bojové vrtuľníky Mi-24D/VDU a transportné vrtuľníky Mi-17 a Mi-9. Jeden roj má modernizované stroje Mi-17. Vrtuľníky Mi-24V by sa mali modernizovať v rámci spoločnej iniciatívy krajín V-4. Na leteckú pátráciu a záchrannú službu sú určené vrtuľníky typu W-3A. Dopravné letectvo má v súčasnosti 23 strojov typu An-24, An-26, Tu-154M, Cl-601, Mi-8S a L-410. Protivzdušná obrana má raketové komplety 2K12M2 KUB, 9K33M3 (OSA-AKM) a 9K35M STRELA-10M.

Rádiolokačná technika zahŕňa typy RL-4AS, PRV-17, P-37 a P-19. Počíta sa so zakúpením nových talianskych prehľadových rádiolokátorov Allenia Marconi Systems RAT-31DL.

Špecializované sily

Budú sa skladať z brigády chemickej a biologickej ochrany v Liberci, Ústredného vojenského zdravotného ústavu v Pra-

he, práporu pasívnych sledovacích systémov a elektronického boja dislokovaného v Časlavi a v Opave a Vojenského technického ústavu ochrany v Brne.

Súčasťou brigády chemickej a biologickej ochrany bude jeden prápor chemickej ochrany, zabezpečovací prápor, špecializované oddiely a Stredisko výstrahy ZHN v Hostiviciach. Nestálym prvkom brigády bude prápor radiačnej, chemickej a biologickej ochrany (NATO).

Kompleť spoločných síl

Ide o kompleť zväzkov a útvarov určených na zabezpečenie a podporu činnosti pozemných, vzdušných a špecializovaných síl počas operácií. Do kompletu bude patriť 15. ženijná záchranná brigáda s veliteľstvom v Bechyni (jej súčasťou bude ženijný prápor a šesť záchranných práporov dislokovaných v mestách Rakovník, Kutná Hora, Jindřichův Hradec, Bučovice, Olomouc a Hlučín), brigáda logistickej podpory v Pardubicích (s jedným zásobovacím práporom a jedným práporom opráv v posádke Klatovy), spojovací prápor v Přáslaviciach, stredisko civilno-vojenskej spolupráce a psychologických operácií (CIMIC/PSYOPS) taktiež v Přáslaviciach a zabezpečovací prápor v Olomouci.

Sily podpory a výcviku

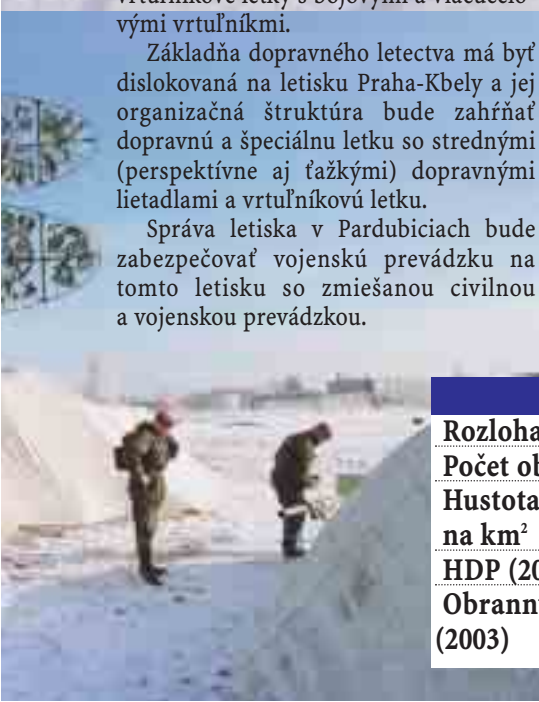
Budú mať teritoriálny charakter a budú pôsobiť (s výnimkou vyčleňovaných prvkov) v stacionárnych zariadeniach. Ich úlohou je poskytovať personálnu, finančnú, logistickú, zdravotnícku, veterinárnu, komunikačnú a informačnú podporu súčasťam rezortu ministerstva obrany a spojeneckým silám na území ČR, ako aj zabezpečovať rozvoj doktrínálnej sústavy AČR, výcvik a odbornú prípravu profesionálov a záloh a spoluprácu s civilným sektorom. Sily podpory a výcviku sa budú skladať z veliteľstva (Stará Boleslav), riaditeľstva logistickej a zdravotníckej podpory a riaditeľstva personálnej podpory v Starej Boleslavi, riaditeľstva pre výcvik a doktríny vo Vyškove, základne komunikačných a informačných systémov v Prahe, strediska bezpečnosti informácií v Prahe a Hraniciach, krajských vojenských veliteľstiev, agentúry vojenských informácií a služieb v Prahe, vojenskej hudby a zabezpečovacieho práporu v Starej Boleslavi.

V aktívnej zálohe by perspektívne malo byť 3 700 vojakov. Vytvoriť by sa malo štrnásť peších rôt pri krajských vojenských veliteľstvách, jeden ženijný záložný prápor a rota ťažkých mostov v Bechyni, jedna tanková rota v Přáslaviciach, jedna prieskumná rota v Prostějove a prápory obrany a ochrany letísk v Časlavi a Náměšti.

Andrej GÁFRIK

Česká republika

Rozloha	78 866 km ²
Počet obyvateľov	10,3 milióna
Hustota obyvateľov na km ²	130,6
HDP (2003)	2 409 miliárd Kč
Obranný rozpočet (2003)	52,3 miliardy Kč

KRÁTKO

V piatok 13. februára 2004 dodala spoločnosť DAF Trucks N.V. prvé komponenty návesovej súpravy Tropco pozemným silám Holandského kráľovstva. Kontrakt podpísaný na konci roku 2002 zahŕňa 63 súprav so štvornápravovými návesmi, 39 súprav zo sedemnápravovými návesmi a 10 sedlových ťahačov v konfigurácii 6 x 6.

Americká spoločnosť Rockwell Collins dodala na začiatku februára v poradí už tisíc kus priehľadového displeja pre bojové lietadlá F/A-18C/D/E/F. Priehľadový displej pre tieto lietadlá má zorné pole 20° a je kompatibilný s okuliarmi na nočné videnie. V móde nočného útoku displej zobrazuje obraz z kontajnera NAVFLIR kombinovaný s navigačnou a zbraňovou symbolikou.

Nórska firma Nammo získala od spoločnosti MBDA France kontrakt na vývoj a výrobu štartovacieho raketového motora pre protiletadlovú strelu Exocet Block 3. Divízia Nammo Raufoss taktiež získala od nemeckej spoločnosti Bodenseewerk Gerätechnik (BGT) kontrakt na realizovanie príprav a úvodnú sériu leteckých protiletadlových rakiet IRIS-T s opciou na plnú sériovú výrobu.

Austrálske ministerstvo obrany oznámilo rozhodnutie zakúpiť európske torpéda MU90/Impact za 150 miliónov eur (250 miliónov austrálskych dolárov). V rámci tretej fázy projektu Djimindi Austrália týmto torpédami vyzbrojí svoje fregaty triedy FFG a ANZAC, vrtuľníky Seahawk a Sea Sprite a námorné hliadkové lietadlá AP-3C Orion.

V rámci operácie Iracká sloboda nasadí velenie amerických pozemných síl 312 kusov nezabíjajúcich zbraní Advanced Taser M26. V roku 2003 zakúpili pozemné sily 312 zariadení Advanced Taser M26 aj s príslušenstvom za viac ako 240 000 amerických dolárov.

Bulharské ministerstvo obrany na konci marca rozhodne o dodávateľovi a realizátorovi modernizačného programu pre 20 nadzvukových bojových lietadiel MiG-29 a 36 transportných a bojových vrtuľníkov Mi-17 a Mi-24. Sofia chce v 68 projektoch na modernizovanie svojich ozbrojených síl a ich výzbroje preinvestovať 1,3 miliardy eur.

Pakistan 21. februára 2004 oznámil, že zaviedol do výzbroje nový typ balistického raketového systému s raketou na tuhé pohonné látky, ktorý slúži na dopravu jadrovej bojovej časti. Raketový systém Hatf-111 (Ghaznavi) je pod velením strategických zložiek pozemných síl, ktoré budú tvoriť integrálnu časť pakistanského operačného systému odstrašovania.

Kontajner BOQ-A110

Švédsko spoločnosť SaabTech vyrába kontajnerový elektronický rušiaci systém BOQ-A110 (pôvodne označovaný Erijammer A110). Systém je optimalizovaný na použitie v lietadlách radu JA-37 Viggen. Zariadenie je dvojúčelové – slúži na rádioelektronický boj, ale dá sa použiť aj na výcvik operátorov pre systémy rádioelektronického boja. Celý systém tvorí kontajner BOQ-A110 (foto), plánovacia pracovná stanica MPW (Mission Planning Mission), ovládacia jednotka CU (Control Unit) a zobrazovacia jednotka DU (Display Unit). Kontajner BOQ-A110 je skonštruovaný pre štandardné pylóny NATO. Rušič pracuje v rozsahu 6,8 – 10,5 GHz. Prijímače a vysieláče kontajnera majú celokruhové krytie, ktoré realizuje trojica anténových jednotiek so zorným poľom 120°. Pre mód doplerovského rušenia je kontajner vybavený ďalšou štvoricou prijímacích antén v bočných radomoch. Kontajner má dĺžku 3 140 mm, priemer 424 mm a hmotnosť 235 kg.

Sonar proti potápačom

Ruská vývojová spoločnosť Aquamarin a obchodná spoločnosť Rosoboro-noexport spoločne ponúkajú na medzinárodných trhoch špeciálny sonarový systém Anapa-ME. Úlohou systému je ochrana kotviacich plavidiel, prístavov a pobrežných stavieb odhaľovaním potápačov – diverzantov pod vodou. Hmotnosť sonarovej bójky na súši je 71 kg pri priemere 512 mm a výške 946 mm. Súčasťou systému je aj počítačová jednotka na palube plavidla, ovládaci panel, zdroj napájania a podvodný kábel. Dosah sonara pod vodou je najmenej 300 m. V horizontálnej rovine je prehľadový sektor celokruhový. Sonarová bójka sa môže potopiť do hĺbky až 40 m. Koordináty narušiteľa určí systém s presnosťou 5 m v diaľke a 2° v azimute. Uvedené spoločnosti ako opciu ponúkajú granátomet DP-65 na likvidovanie diverzantov.

Hydromechanická prevodovka

Ruská federácia pripravuje v rámci kontraktu so Spojenými arabskými emirátmi nový samohybný hybridný protiletadlový prostriedok Pancyr-1E. Na projekte spolupracuje okrem ruských podnikov aj mnoho bieloruských spoločností. V Bielorusku sa pracuje na novom pásovom vozidle GM-352M1E. Vozidlo poháňa vznetrový motor V-84D s výkonom 618 kW. Jeho výkon prenáša konštrukčne veľmi zaujímavá hydromechanická prevodovka GMT s hydroobjemovým mechanizmom otáčania. Výrobok s hmotnosťou 1 800 kg a rozmermi 1 463 x 1 390 x 1 015 mm je určený pre bojové vozidlá s hmotnosťou do 40 t. Prevodovka prenesie maximálny výkon 600 kW.

Rušič MAJIC-1

Systémová skupina divízie pokročilých systémov izraelskej spoločnosti IMI (Israel Military Industries) vyvinula a vyrába doplnkový rušič MAJIC-1 (Missile Active Jammer In Combat) pre obrnené vozidlá. Elektrooptické zariadenie je nainštalované na tank alebo bojové vozidlo, ktoré širokým kontinuálnym rušením ochraňuje pred protitankovými raketovými riadenými strelami, ktoré odkloní. Jeden rušič ochraňuje priestor okolo platformy v azimute v rozsahu 150° a v elevácii 36°. Jeho rozmery sú 300 x 400 x 450 mm a hmotnosť 60 kg. Rušič napája jednosmerné napätie 28 V.

Comanche končí

Naplnil sa osud ďalšieho ambiciózneho zbraňového programu USA. Ministerstvo obrany Spojených štátov amerických 23. februára 2004 oznámilo, že vrcholní predstavitelia velenia pozemných síl odporúčili skončiť program RAH-66 Comanche. Návrh vychádza z rozsiahlej štúdie pozemných síl, ktorá preskúmala technológie a štruktúru letectva tejto zložky a odporučila efektívnejšie využívať prostriedky v ostatných oblastiach programov v pozemných silách. Počas 20-ročného trvania programu preinvestovali zúčastňujúce sa zložky a organizácie 6,3 miliardy amerických dolárov. Plánovaná hodnota celého programu, ktorý zahŕňal vývoj, skúšky a výrobu sériových strojov, bola 39 miliárd amerických dolárov.

Ponuka Tetraedru

Bieloruská vývojová, výrobná a obchodná spoločnosť Tetraedr ponúka používateľom exportných protiletadlových raketových systémov radu S-200VE Vega realizovanie opráv, znovuvvedenie do prevádzky a predĺženie záruk protiletadlových raketových riadených striel radu 5V28E. Jednotlivé práce realizujú odborníci spoločnosti spolu so špecialistami zákazníka. Po

skončení prác budú takticko-technické charakteristiky riadených striel 5V28E zodpovedať pôvodným a životnosť rakiet sa predĺži o 8 – 10 rokov v závislosti od výsledkov vykonaných prác. Spoločnosť Tetraedr disponuje možnosťou certifikovať prachy štartovacích raketových motorov a taktiež komponenty kvapalných pohonných látok (palivo TG-02 a okysličovadlo AK-27P). Počas prác odborníci spoločnosti cvičia posádky zákazníka.

Miroslav GYŮRÖSI
Foto autor

KRÁTKO

Americká spoločnosť Boeing úspešne uskutočnila prvú letovú skúšku okrídlenej riadenej strely AGM-84H SLAM-ER z nadzvukového viacúčelového bojového lietadla F-15E Strike Eagle. Skúšobné lietadlo nieslo riadenú strelu AGM-84H a kontajner na prenos dát AN/AWW-13. Skúška je súčasťou integrovania tejto zbrane pre program F-15K (Kórea).

Prvý sériový vrtuľník Eurocopter Tiger ARH (Armed Reconnaissance Helicopter) vo verzii pre Austráliu uskutočnil svoj prvý let 20. februára 2004 z letiska vo francúzskom Marignane. Austrálska verzia ARH je derivátom francúzsko-nemeckého stroja Tiger. Austrália objednala celkovo 22 vrtuľníkov Tiger ARH, z ktorých 18 zmontuje na svojom území.

Odborníci izraelskej spoločnosti Rafael uskutočnili 10. februára 2004 skúšku prenosného kompletu s bezpilotným pozorovacím prostriedkom Skylark. Prostriedok úspešne vyštartoval z prenosného a štartovacieho kontajnera, vzlietol do požadovanej výšky, nasledoval predprogramované body misie a efektívne získaval informácie. Po 30 minútach pristál na určenom mieste.

Skupina Defense Systems americkej firmy Sensytech získala od velenia námorných systémov NSSC amerického vojenského námorníctva kontrakt v hodnote 4 milióny amerických dolárov na výrobu modernizačných subsystémov pre loďný systém protitorpédovej sebaobrany AN/SLQ-25A SSTD (Surface Ship Torpedo Defense System).

Švédská spoločnosť Bofors Defence získala od švédskej obrannej materiálnej správy kontrakt v hodnote 200 miliónov švédskych korún na dokončenie štúdie o uskutočniteľnosti programu samohybnej húfnice novej generácie kalibru 155 mm, označenej FH 77BW.

Americká spoločnosť DRS Technologies získala od velenia talianskych vzdušných síl kontrakt v hodnote 15,3 milióna amerických dolárov na dodanie systémov pre výcvikový priestor na nácvik rádioelektronického boja EWITR (Electronic Warfare Instrumented Training Range). Kontrakt zahŕňa aj podporné služby.

Francúzska spoločnosť Thales získala od francúzskeho ministerstva obrany kontrakt na vývoj štandardu F3 pre program nadzvukového viacúčelového bojového lietadla Rafale. Lietadlo Rafale F3 získa navýšenie svojich operačných možností, ktoré súvisia s používaním protizemných riadených striel ASMP-A a protiletadlových riadených striel AM39. Stroje Rafale F3 vstúpia do služby v roku 2008.

OSA

Strelivo 18 x 45 mm

◀ Pištoľ PB-4-1

výrobca zahŕňa aj možnú technologickú spoluprácu so zahraničnými partnermi. Pištoľ PB-4M je vybavená „rýchlymi“ mechanickými mieridlami (pudová streľba). Úplnou novinkou na trhu je variant označený PB-4-1, ktorý sa odlišuje nahradením generátora komerčnou elektrochemickou batériou a inštalovaným doplnkovým laserovým mieridlom typu červený bod (Red Point). Nabitá pištoľ PB-4M má hmotnosť asi 360 g. Všetky zbrane konštrukčného radu PB-4 sú vyrobené z odolnej hliníkovej

Nebezpečná, ale nie smrtiaca. Podľa tohto lietajúceho hmyzu s ostrým žihadlom je pomenovaná nová neletálna zbraň z Ruskej federácie. Nový výrobok sleduje celosvetový trend vo vyzbrojovaní špeciálnych armádnych a policajných útvarov.

Zbraňový systém OSA (meno je zároveň skratkou ruského slovného spojenia oružije samooborony = sebaobránná zbraň) vyvinulo a vyrába ruské federálne výskumné a výrobné centrum NIIPCh (Naučno-issledovatel'skij institut prikladnoj chimii = vedeckovýskumný ústav aplikovanej chémie). Základné označenie radu nových neletálnych ručných zbraní je PB-4. Podľa informácií výrobcu sú tieto pištole prvými ručnými strelnými zbraňami, ktoré spoľahlivo ochránia strelca pred útočníkom, bez ohrozenia jeho života. Pri porovnávaní s konštrukciami zbraní, ktoré strieľajú tzv.

gumové projektily, nachádzame niekoľko zásadných odlišností.

Unikátna konštrukcia

Všetky pištole radu PB-4 sú štvorhlavňové zbrane s originálnym elektronickým mechanizmom spúšte. Po jej stlačení je iniciovaný malý, veľmi odolný a spoľahlivý generátor. Generátor napája malý čip v pažbe zbrane. Čip testuje stav zbrane a vyhodnocuje každú hlavňu (jej aktuálny stav a pripravenosť na streľbu).

V súčasnosti výrobca intenzívne ponúka na medzinárodných trhoch zbrojných a obranných technológií dva nové varianty označené PB-4M a PB-4-1. Ponuka

Pištoľ PB-4M

zliatiny. Majú malú hmotnosť a sú mimoriadne kompaktné.

Vysoký účinok

Zbrane PB-4M a PB-4-1 používajú špeciálnu muníciu 18 x 45 mm. Všetky typy streliva majú vysokú spoľahlivosť a streľba je možná prakticky v každom počasí a vlhkosti. Hlavný typ streliva je 18 x 45T s gumovým projektilom kalibru 15,3 mm a hmotnosťou 11,6 g. Druhým hlavným variantom streliva je záblesková munícia 18 x 45Š. Toto strelivo protivníka oslepí zábleskom (5 miliónov Cd vo vzdialenosti 1 m) a ohluší veľkým hlukom (140 dB vo vzdialenosti 1 m). Útočník je na 5 – 30 sekúnd prakticky slepý. Ďalším typom špeciálneho streliva je signálny náboj 18 x 45S a osvetľujúci náboj 18 x 45O.

Na interné využitie v špeciálnych útvaroch Ruskej federácie výrobca vyvinul variant označený PB-4-2. Navonok sa od pištole PB-4M odlišuje dlhšími hlavňami. Zbraň používa podstatne výkonnejšie strelivo 18 x 70T, ktoré má začiatočnú energiu až 100 J. Samozrejme, aj pištoľ PB-4-2 môže strieľať strelivo radu 18 x 45. Pre zbraň PB-4-2 je vyvinuté aj špeciálne smrtiace strelivo kalibru 18 x 70. Pri jeho použití sa táto pištoľ stáva plnohodnotnou zbraňou na krátke vzdialenosti.

Text a foto Miroslav GYŮRÖSI

Strelivo 18 x 70 mm

Pištoľ PB-4-2

Nový tank pre českú armádu

Predsériový tank T-72M4 CZ
Foto Miroslav GYÜRÖSI

Vojenský opravárenský podnik 025 v Novom Jičíne koncom minulého roku odovzdal Armáde Českej republiky prvých deväť modernizovaných tankov T-72M4 CZ. Dňa 23. januára 2004 bol tento typ oficiálne zavedený do výzbroje AČR.

Prevzatím do výzbroje sa tak napokon zavŕšil zložitý program vývoja, ktorý trval osem rokov, prešiel mnohými úskalia a ktorého výsledkom je bojový prostriedok všeobecne považovaný za jednu z najlepších modernizácií pôvodného tanku T-72.

Definitívna zmluva, ktorú Ministerstvo obrany Českej republiky uzatvorilo s Vojenským opravárenským podnikom 025 Nový Jičín, hlavným riešiteľom, koordinátorom a realizátorom dodávky, znie na 30 kusov tankov a ďalších päť modernizačných sád. Cena prvých piatich overovacích T-72M4 CZ je 187 miliónov Kč za kus a zostávajúcich 25 sériových tankov má stáť po 142 miliónov Kč.

Prvá jednotka nových tankov by podľa náčelníka GŠ Armády ČR generálporučíka Pavla Štefka mala dosiahnuť operačnú spôsobilosť približne do roka. Jednotka je personálne zabezpečená, k dispozícii je príslušné logistické vybavenie i výcvikový program. Príprava osádok s využitím prvých nových streleckých a vodičských trénerov sa už začala vo Vyškove. Do kurzu sú zaradení výhradne profesionál-

ni vojaci a okrem nich sa počíta aj s rotou aktívnych dobrovoľných záloh.

Armáda pri modernizácii tanku stanovila nasledujúce hlavné ciele:

- celkové zlepšenie bojovej činnosti – predovšetkým zvýšenie efektívnosti paľby na pevné i pohyblivé ciele v denných i nočných podmienkach; zvýšenie pravdepodobnosti zásahu cieľa prvým výstrelom a zvýšenie ničivých schopností munície;
- zvýšenie ochrany osádky a pravdepodobnosti prežitia tanku v boji;
- zlepšenie pohyblivosti a technických vlastností;
- zvýšenie spoľahlivosti, ľahšia údržba, opravy a obsluha.

Modernizačné prvky na T-72M4 CZ sa rátať na desiatky, pričom finančne a technicky najnáročnejším komponentom je systém riadenia paľby a pohonná jednotka.

Systém riadenia paľby

T-72M4 CZ je vybavený systémom riadenia paľby (SRP) TURMS-T od talian-

skej spoločnosti Galileo Avionica. Celé zariadenie možno rozdeliť na podsystém veliteľa, podsystém strelca a vlastný riadiaci systém so snímačmi.

Na pravej strane veže je umiestnený panoramatický zameriavač veliteľa, ktorý je stabilizovaný v dvoch rovinách a otočný o 360° nezávisle od veže. Obsahuje binokulárny denný periskop so širokým zorným poľom (12,5° pri 4-násobnom zväčšení) a úzkym zorným poľom (4° pri 12-násobnom zväčšení). V sťažených poveternostných podmienkach, v noci alebo v dyme sa využíva termovízny modul s voliteľným širokým (8° x 6°) alebo úzkym (3,2° x 2,4°) zorným poľom.

Zameriavač strelca na ľavej strane veže je tiež stabilizovaný v dvoch rovinách a obsahuje monokulárny periskop so širokým (16,8° pri 3,3-násobnom zväčšení) a úzkym (5,6° pri 10-násobnom zväčšení) zorným poľom. Ďalšou súčasťou zameriavača je termovízny systém s identickými parametrami ako systém veliteľa a laserový diaľkomer s rozsahom 300 m až 10 000 m a presnosťou ± 5 m.

Vlastný riadiaci systém obsahuje balistický a riadiaci počítač, do ktorého sa privádzajú informácie a údaje z niekoľkých senzorov – laserového diaľkomera, meteorologického senzora (je na zadnej hornej strane veže a poskytuje údaje o teplote a tlaku vzduchu, rýchlosti

a smere vetra), gyroskopu veže, snímača vyváženia a gyroskopu zbrane, snímačov priečneho zrýchlenia, elevácie kanóna, polohy veže a teploty munície.

Veliteľ, ktorého základnou úlohou je vyhladávať, identifikovať a následne odovzdávať strelcovi cieľ na zničenie, má okrem iného možnosť sledovať nočný obraz zo zameriavača strelca, kontrolovať parametre, ktoré zadáva strelec pri palbe a v prípade nutnosti mu zabrániť v streľbe nielen z kanóna, ale aj zo spriahnutého guľometu.

Veliteľ môže prednostne naviesť kanón na cieľ, ktorý sa nachádza v zornom poli jeho zameriavača. Ak cieľ nie je zničený, SRP umožňuje strelcovi rýchlo opakovať výstrel bez opätovného merania diaľky. Pri poruche SRP možno prejsť na náhradný spôsob streľby s manuálnym ovládaním kanóna.

Bez zmeny zostala výzbroj, ako aj ovládanie pohybu veže, námeru kanóna a stabilizátor kanóna 2E28M (ovláda ich ale SRP TURMS-T).

Pre kanón je k dispozícii nový typ podkalibrovej munície od spoločnosti Synthesia Pardubice s volfrámovým penetrátorom od izraelskej firmy IMI.

Pohonný systém

Pohonný systém – powerpack – pre tank T-72M4 CZ navrhla špecializovaná izraelská firma Nimda. Do minimálne upraveného motorového priestoru (zvislé zadné čelo je vyrezané a na jeho miesto privarený obdobný diel s miernym sklonom) sa podarilo vtesnať priečne uložený vodou chladený, elektronicky riadený dvanásťvalec CONDOR CV-12-1000 TCA britskej firmy Perkins (dnes súčasť koncernu Caterpillar) s priamym vstrekovaním paliva, preplňovaný dvoma turbodúchadlami a s medzichladičom plniaceho vzduchu. Motor má zdvihový objem 26 100 cm³, maximálny výkon 736 kW a maximálny točivý moment 3 400 Nm.

Druhou súčasťou powerpacku je elektronicky riadená prevodovka XTG 411-6 pôvodne od firmy Allison (v súčasnosti vlastní výrobné práva iba Nimda). Prevodovka sa vyznačuje malými rozmermi (dĺžka 1 430 mm a výška 606 mm) a nízkou hmotnosťou (1 084 kg). Má štyri rýchlosti vpred a dve vzad s plnoautomatickým radením jazdných režimov a s možnosťou ručnej predvoľby. Vlastný elektronický diagnostický systém prevo-

dovky je napojený na komplexný diagnostický systém vozidla.

Pozoruhodnou súčasťou pohonnej jednotky je nový systém chladenia, ktorý tiež navrhla Nimda. Vzduch cez chladiče ženie štvorica ventilátorov poháňaných hydromotormi. Termostatické a elektronické riadenie neustále udržiava ich otáčky, a teda aj potrebný výkon odoberaný z motora CONDOR v optimálnom režime. Preto vodič už nemusí neustále sledovať a udržiavať prevádzkovú teplotu manuál-

Foto archív A reportu

ným ovládaním žalúzií ako pri štandardnom tanku T-72.

Vďaka vyššiemu výkonu motora oproti štandardnému T-72 sa zvýšila nielen maximálna rýchlosť a pohyblivosť v teréne, ale predovšetkým akcelerácia modernizovaného tanku. T-72M4 CZ zrýchli z 0 na 32 km.h⁻¹ za 8 až 10 sekúnd, kým pôvodný T-72 za 18 až 20 sekúnd. Priemerná rýchlosť v teréne vzrástla o 10 až 15 km.h⁻¹, na čom má ale podiel aj upravený podvozok s novými torznými tyčami a novými pružnými dorazmi namiesto pôvodných pevných.

Generálka motora sa plánuje po najazdení 14 000 km (pri nemodernizovanom tanku po 8 000 km), čističe vzduchu sú podstatne kvalitnejšie, spotreba motorového oleja výrazne nižšia a spotreba paliva napriek zvýšeniu výkonu o 220 ks zostala na rovnakej úrovni alebo je dokonca trochu menšia.

Systém riadenia tanku, nový powerpack a upravený podvozok spoločne prispeli k výraznému zníženiu zaťaženia vodiča rutinnými pracovnými povinnosťami, takže sa môže plne sústrediť na sledovanie terénu a plnenie bojovej úlohy.

Vyššia pravdepodobnosť prežitia

Treťou kľúčovou oblasťou modernizácie je ochrana tanku. Zahŕňa tiež niekoľ-

ko rôznych prvkov, ktoré spoločne zlepšujú balistickú ochranu a zvyšujú pravdepodobnosť prežitia osádky i samotného tanku v boji.

VTÚ Slavičín, Synthesia Pardubice a VOP 025 spoločne vyvinuli súpravu prídavnej dynamickej ochrany DYNA-72. Jej bloky sú umiestnené na všetkých životne dôležitých miestach tanku – na čele, časti bokov a hornej strane veže i korby. Výbušnina dynamickej ochrany nie je citlivá na zásahy ručných palných zbraní alebo črepín granátov či

vysokú teplotu. Konštrukcia blokov eliminuje možnosť prenosu výbuchu zo zasiahnutého bloku na ostatné. Podľa údajov výrobcu dynamická ochrana zlepšila odolnosť hlavného panciera T-72M4 CZ proti kumulatívnym bojovým časticiam pancieroviek a PTRS takto:

- 2,2 až 3-násobne v oblasti čela a bokov veže,
- 1,9 až 2,5-násobne na hornom čelovom pancieri korby,
- 2,2 až 3,4-násobne na bokoch korby,
- 3,4 až 4,8-násobne na

horných partiách veže a korby proti kumulatívnej submunícii.

Približne 1,2 až 1,4-násobne sa zlepšila aj odolnosť hlavného panciera proti priebojným podkalibrovým strelám.

Dno korby v priestore vodiča je nahradené novým dielom s príklopom otváraateľným von a sedadlo vodiča je zavesená na strope korby. Výsledkom je väčšia deformačná zóna pod sedadlom vodiča a celkovo až dvojnásobná odolnosť dna proti účinkom mín.

Novou súčasťou ochrany je systém SDIO (systém detekcie a indikácie ožiarenia) typu SCC-10BRA, ktorý varuje osádku pred zameraním tanku laserovými prostriedkami protivníka. Rozmiestnenie štvorice valcových detektorov na veži zaručuje pokrytie celého priestoru v rozsahu 360° okolo vozidla. Systém SDIO, ktorý je napojený na balistický počítač SRP, okamžite zistí ožiarenie tanku, určí smer odkiaľ prichádza (z celkovo 16 možných) a identifikuje, či ide o laserový diaľkometer alebo značkovač presne navádzanej munície. Súčasne s optickou a akustickou signalizáciou osádke automaticky (je možný aj ručný režim) asi za pol sekundy vystrelí do príslušného smeru dymový granát DGO-1, ktorý do troch sekúnd vytvorí maskujúcu clonu (časťočne tlmí aj prenikanie infračerveného žiarenia).

Celý povrch tanku je pokrytý špeciálnym gumeným obkladom, ktorý absorbuje rádiorokačné lúče. Až na tento obklad sa nanáša nový maskovací náter. Každý tank je vybavený aj maskovacou sieťou a špeciálnymi rohožami na prekrytie motorového priestoru, ktoré znižujú tepelné vyžarovanie.

Protipožiarňý systém s bezfreónovou hasiacou zmesou dokáže rozpoznať a vzápätí zlikvidovať vznikajúci požiar alebo nebezpečenstvo výbuchu v bojovom priestore tanku. Optické snímače v priestore osádky sú schopné zistiť požiar na ploche s priemerom 125 mm za 35 milisekúnd. Obdobne je zabezpečený motorový priestor, kde je ale namiesto optických snímačov detekčný drôt.

Prístrojové a prídavné vybavenie

Tank je vybavený malým a moderným inerciálnym navigačným systémom kombinovaným s prijímačom družicového systému GPS, ktorý umožňuje stanoviť polohu tanku v súradniciach kilometrovej siete alebo zabezpečiť navigáciu na zadanej trase s maximálnym počtom 100 cieľových bodov. V tomto režime navigačný systém udáva vzdialenosť a azimut k zvolenému cieľovému bodu.

Vodič tanku má k dispozícii pasívny binokulárny prístroj na nočné videnie NV-3P, ktorý pracuje na princípe zosilnenia zvyškového svetla (noktovízor). Prístroj poskytuje ostrý obraz bez skreslenia v celom zornom poli a chráni vodičov zrak pred laserovým žiarením. Dosah v noci v dobrých poveternostných podmienkach je asi 400 m.

Zameriavač strelca
na ľavej strane veže
Foto Miroslav
GYŮRÖSI

Diagnostický systém sleduje vybrané parametre pohonnej jednotky a elektronických systémov vo veži i v korbe. Údaje priebežne vyhodnocuje mikroprocesorová jednotka a výsledok sa prezentuje osádke jednoduchou optickou signalizáciou alebo príjemným ženským hlasom do vnútorného hovorového zariadenia. Zaznamenané údaje možno pomocou externej diagnostickej jednotky vyžiť na spätné vyhodnotenie prevádzkových porúch alebo príčin prípadnej havárie.

Tank je vybavený aj novým rádiokomunikačným zariadením s prijímačom-vysielačom RF1350 (rádiostanica RF-13

a zosilňovač ZV-13) a vnútorným hovorovým zariadením BCC 600. Rádiokomunikačný systém má väčší dosah a je kompatibilný so spojovacími prostriedkami NATO.

Kompletne nové sú aj prepájacie káble, ktoré využívajú technológiu teplom zmrštiteľných materiálov, špeciálne vodiče a nové hermetické koncovky. Káble majú vynikajúce mechanické a elektrické vlastnosti, teplotnú odolnosť od - 65 °C do + 150 °C, sú rezistentné voči väčšine rozpúšťadiel, prevádzkových hmôt a mazív a zaberajú o 30 až 40 % menší priestor ako pôvodné káblové zväzky.

Súčasťou prídavného vybavenia je v prvom rade elektrocentrála uložená v schránke v zadnej časti tanku, ktorá slúži ako dlhodobjší zdroj elektrickej energie pre systémy tanku pri vypnutom hlavnom motore. Poháňa ju malý vznetový motor, má výkon 3 kW, hmotnosť 125 kg a možno ju umiestniť až do vzdialenosti 19 m od tanku. Do prídavného vybavenia patrí aj hydraulicky ovládané buldozérové zariadenie s 3,38 m širokou a 0,91 m vysokou radlicou a dvojicou klieštín na manipuláciu s guľatinou do priemeru 0,56 m alebo podobnými bremenami.

Michal ZDOBINSKÝ

Pracovisko veliteľa
na pravej strane veže
Foto archív
A reportu

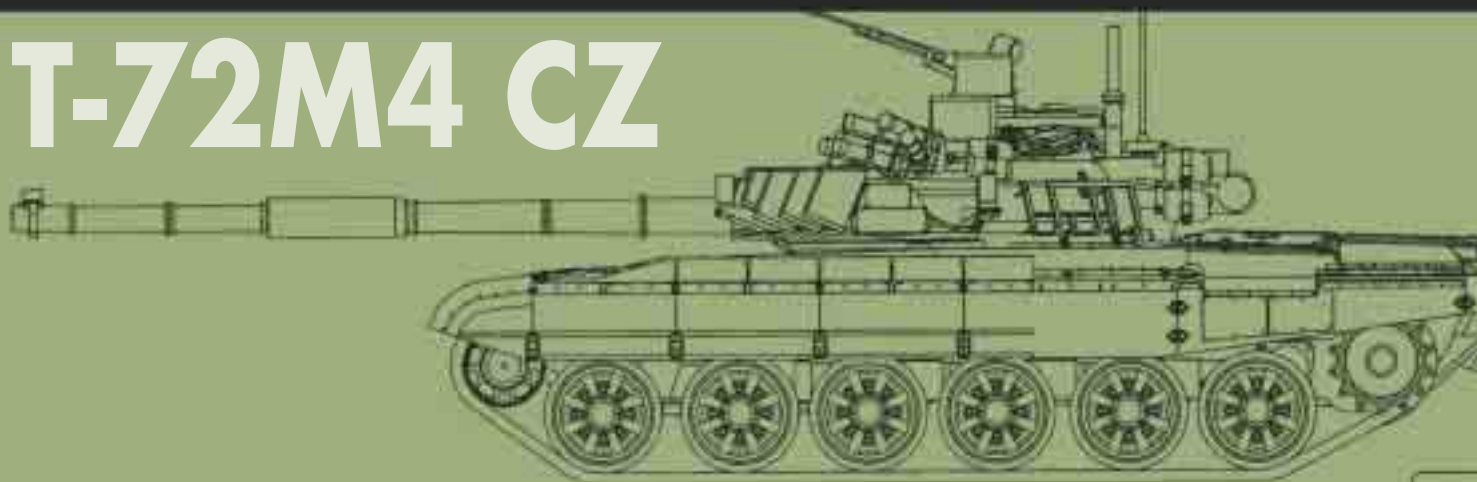
Podľa článkov v časopisoch
A report 25-26/2003 a 3/2004.
Redakčne upravené a krátené.

Obrana

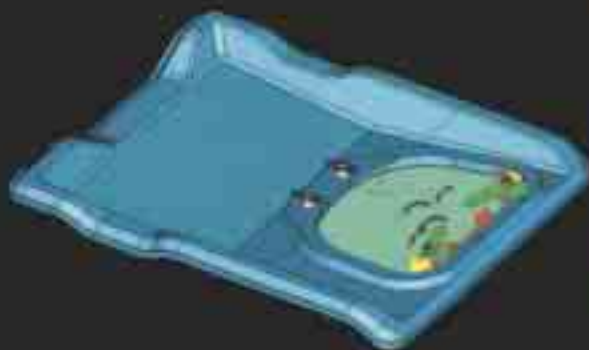
Rez pravou polovicou veže s porovnaním stavu
pred zástavbou nového vybavenia a po zástavbe

T-72M4 CZ

ZÁKLADNÉ TAKTICKO-TECHNICKÉ ÚDAJE

Bojová hmotnosť	48 000 kg
Osádka	3 osoby
Max. výkon motora	736 kW
Merný výkon	14 kW.t ⁻¹
Dĺžka včítane kanóna	9,8 m
Výška po okraj zameriavača	2,72 m
Šírka	3,79 m
Svetlá výška	0,37 m
Max. rýchlosť na ceste	61 km.h ⁻¹
Priemerná rýchlosť na poľných cestách ..	42 km.h ⁻¹
Max. rýchlosť vzad	13 km.h ⁻¹
Zrýchlenie z 0 na 32 km.h ⁻¹	do 10 s
Svahová dostupnosť	30°
Bočný náklon	25°
Prekročivosť (priekopa)	do 2,7 m
Výstupnosť (kolmá stena)	do 0,83 m
Max. hĺbka pri jazde pod vodou	5 m
Max. šírka vodnej prekážky	500 m
Spotreba paliva na ceste	170 l na 100 km
Spotreba paliva na poľnej ceste	280 – 300 l na 100 km
Jazdný dosah na ceste	700 km
Jazdný dosah na poľnej ceste	430 km

Nový a odolnejší diel
dna korby pod vodičom

Rez ľavou polovicou veže s porovnaním stavu pred zástavbou nového vybavenia a po zástavbe

Celkový pohľad na rozmiestnenie prístrojového vybavenia vo vnútri veže

VÝZBROJ

Kanón 2A46M

Kaliber 125 mm

Zásoba munície 37 ks

Spriahnutý guľomet PKT

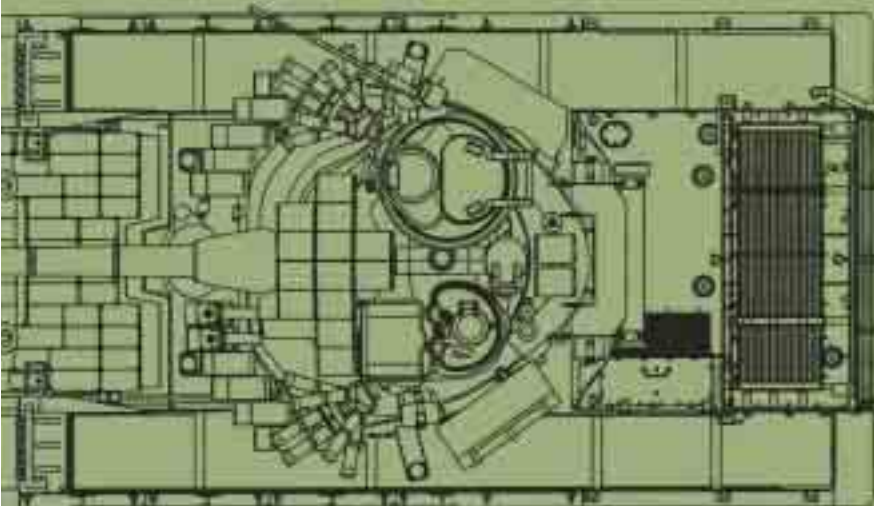
Kaliber 7,62 mm

Zásoba munície 2 000 ks

Protiletadlový guľomet NSVT

Kaliber 12,7 mm

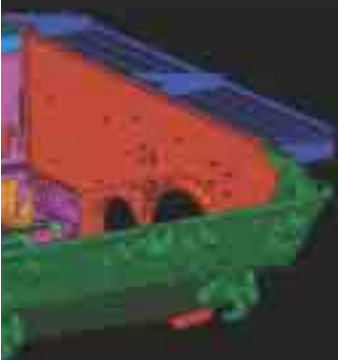
Zásoba munície 720 ks

Vonkajší povrch veže pred konečnou úpravou a po úprave

Korba modernizovaného tanku

Upravený motorový priestor korby s novým zadným čelom (zelená farba)

Predná časť korby so sedačkou vodiča zavesenou na strope

Zázračná „Nula“ od Mitsubishi

Minule sme v súvislosti s americkou lietadlovou loďou „Hornet“ a jej odvážnou akciou proti Japonsku z apríla 1942 povedali, že to bola odveta za Pearl Harbor. S touto americkou základňou je úzko spojené aj naše dnešné rozprávanie o stíhačke Mitsubishi A6M „Zero“. Keď totiž veliteľ japonských lietadlových lodí viceadmirál Nagumo 7. decembra 1941 vrhol proti Havajským ostrovom svoje lietadlá, takmer tretinu z nich tvorili práve „Zerá“.

Japonci dali lietadlu A6M meno „Reisen“, čo znamená „Stíhačka vzor Nula“, podľa roku 1940, resp. 2600 japonského kalendára, v ktorom stroj zaradili do výzbroje. Spojenci ho nazvali „Zero“, ale hovorili mu aj „Hamp“ či „Zeke“.

Zrod prekvapenia

Prototyp stíhačky A6M1 vzlietol prvý raz 1. apríla 1939 a už vtedy bolo zrejmé, že firma Mitsubishi zostrojila podľa požiadaviek japonského cisárskeho námorníctva skutočný zázrak.

prakticky všetky stíhačky súperov palebnou silou, doletom aj obratnosťou.

Základné parametre

Mitsubishi A6M „Zero“ bol jedno-miestny palubný stíhací dolnoplošník poháňaný hviezdicovým motorom Nakajima NK 1F Sakae 21 s výkonom 843 kW (1 145 k), ktorý mu dával maximálnu rýchlosť 565 km.h⁻¹. Jeho najväčší konkurent v prvých mesiacoch vojny, americká stíhačka Curtiss P-40 „Warhawk“, mala síce porovnateľnú maximálnu rýchlosť (asi 566 km.h⁻¹), ale v ostatných parametroch sa japonskému stroju rovnať nemohla. Zatiaľ čo ten mal stúpanosť až 1 370 m.min⁻¹, Warhawk iba 750 m.min⁻¹, nehovoriac už o dolete, ktorý bol v pomere 1 920 km, resp. 3 110 km (s prídavnou nádržou) ku 975 km v neprospech americkej stíhačky.

„Warhawk“ síce niesol dva polpalcové (12,7 mm) guľomety v hornej časti nosa a štyri ďalšie rovnakého kalibru v nosných plochách so 400 nábojmi na každú zbraň, čo bola významná palebná sila, ale výzbroj „Zera“ pozostávala z dvoch 7,7 mm guľometov nad motorom so 600 nábojmi na každý a dvoch 20 mm kanónov (po 100 nábojov) v krídlach. Tie síce mali pomerne malú kadenciu, ale zásahy ich výbušných striel boli zničujúce.

Za výborné letové vlastnosti vďačilo „Zero“ elegantnému trupu a nízkej hmotnosti, pretože jeho konštruktéri obetovali rýchlosti a obratnosti ochranné prvky, teda pancierovanie životne dôležitých

častí. Pri rozpätí 11 m a dĺžke 9,12 m malo „Zero“ maximálnu vzletovú hmotnosť iba 2 733 kg, zatiaľ čo pri len o niečo väčšom „Warhawku“ (rozpätie 11,38 m, dĺžka 9,68 m) táto hodnota predstavovala až 3 450 kg.

Pearl Harbor

Jadrom japonského námorného zväzu, ktorý priniesol skazu Pearl Harboru, bolo šesť lietadlových lodí – Akagi, Kaga, Hirjú, Sorjú, Šókaku a Zuikaku. Niesli 350 bojových lietadiel, ktoré v dvoch vlnách napadli základňu. Išlo o strmhlavé bombardéry Aichi D3A „Val“, torpédové a bombardovacie lietadlá Nakajima B5N „Kate“ a stíhačky Mitsubishi A6M „Zero“. V prvej vlne letelo 140 bombardérov a torpédových lietadiel, ktoré ochraňovalo 43 stíhačiek „Zero“. Popri palubnej výzbroji mali stíhačky pod krídlami aj po dve 60 kg bomby. Do druhého útoku viceadmirál Nagumo vyslal 132 bombardérov a 35 stíhačiek. Na operácii sa teda dovedna podieľalo 78 stíhačiek „Zero“, hoci niektoré pramene, zrejme nesprávne, uvádzajú aj číslo 125. V jednom sa však zhodujú všetci, že z boja sa ich nevrátilo iba 9. Napriek tomu, že zaskočeným Američanom sa podarilo odštartovať niekoľko svojich stíhačiek a postupne sa prebrala aj ich protilietadlová obrana, takže druhá vlna japonských lietadiel sa už stretla so značným odporom.

„Zero“ bolo dlhší čas nočnou morou Spojencov v Tichomorí. Jeho suverenitu prelomila až americká stíhačka Grumman F6F „Hellcat“, označovaná právom za kráľa námorných stíhacích lietadiel. Modernjšie americké stroje získali definitívnu prevahu nad „Zerami“ koncom roka 1943. Tú už nedokázal zvrátiť ani vylepšený typ Mitsubishi A6M5, ktorého Japonci vyrobili najviac zo všetkých takmer 10 500 „stíhačiek vzoru Nula“. „Zerá“ však z oblohy nezmizli a ešte na sklonku vojny, s 250 kg bombami pod bruchom, boli najčastejšími strojmi smutne preslávených samovražedných pilotov „Kamikaze“...

PhDr. Ján DOLINAY

Na palube lietadlovej lode Šókaku japonskí technici pripravujú stíhačky Mitsubishi A6M „Zero“ pred útokom na Pearl Harbor
Foto archív

Keď o 33 mesiacov, v decembri 1941, Japonci rozpútali masívne ťaženie v Pacifiku, boli „Zerá“ hrotom väčšiny ich leteckých útokov a pre svojich protivníkov sa stali obrovským prekvapením. Američania, Briti, Holanďania ani odborníci z ďalších štátov, ktoré mali v tejto oblasti svoje záujmy, totiž dlho neverili, že synovia „Krajiny vychádzajúceho Slnka“ dokážu skonštruovať špičkové bojové lietadlo. Stalo sa a na začiatku vojny boli „Zerá“ bezkonkurenčné, pretože prevyšovali

Mitsubishi A6M5 „Zeke“ veliteľa jednej z jednotiek „Kamikaze“ poručíka Yukio Sekimu v roku 1944 na letisku Mabalacat na Filipínach. Keď sa takýto stroj vydal na samovražedný let bez návratu, prídavnú nádrž pod bruchom nahradila bomba

Z cisárskeho korneta *francúzsky plukovník*

Baronský
erb rodu
Dežoffovcov
z roku 1763.

V srdcovom štítiku pôvodný erb rodu s orlicou a rukou držiaceou budzogaň pripomína ich bojové zásluhy

V minulom čísle OBRANY sme čitateľom priblížili životný príbeh francúzskeho brigadiera Valenta Dežoffiho. Veľmi podobný osud mal aj jeho bratranec Mikuláš Dežoffi. Obaja príbuzní už od detstva, a najmä v armáde išli priam rovnakou cestou. Len Mikuláš bol akoby o krok späť, stal sa nielen obrazne, ale takmer doslova stelesneným tieňom svojho blízkeho príbuzného. Vždy keď Valent postúpil na rebríčku vojenských hodností a funkcií, na jeho miesto vzápätí postúpil Mikuláš.

Mikuláš Dežoffi (Dessoffy) sa narodil v Šariši, kde sa jeho predkovia pôvodom zo Slavónska usadili v 16. storočí, keď získali hradné panstvo Kamenica. V duchu rodových tradícií sa aj mladý Mikuláš rozhodol pre vojenské povolanie. Roku 1698 vstúpil do cisárskeho Koloničovho husárskeho pluku. Ako šľachtic sa stal hneď kornetom, čiže zástavníkom, čo bola vtedajšia najnižšia dôstojnícka hodnosť i funkcia v jazdectve. Pluk po vypuknutí vojny o španielske dedičstvo roku 1701 prevelili do Porýnia, kde po niekoľko rokov bojoval najmä proti Francúzom.

Do francúzskych služieb

Spolu s viacerými krajanmi aj kornet Mikuláš Dežoffi roku 1705 dezertoval a prihlásil sa do francúzskej armády. Dôvodom tohto rozhodnutia bolo zaiste aj prebiehajúce stavovské protihabsburské povstanie Františka II. Rákociho, ktorý viackrát vyzýval aj svojich krajanov slúžiacich v cisárskej armáde, aby sa zapojili do boja proti Habsburgovcom. (Len mimochodom, Dežoffiovcom bola idea stavovského protihabsburského odboja blízka, veď Mikulášov otec Adam i Valentov otec Samuel boli prívržencami a spolubojovníkmi kežmarského magnáta Imricha Tökölyho, ktorý viedol kurucké povstanie v rokoch 1678 - 1685)

Začiatkom novembra 1705 bol vo francúzskej armáde zriadený husársky pluk, ktorého veliteľom a majiteľom bol generál Versailles. Jeho jadro tvorili dezertéri z husárskych plukov cisárskej armády. Mikuláš Dežoffi sa stal veliteľom 11. stotiny. Husári ako najmobilnejší druh ľahkého jazdectva plnili aj vo francúzskej armáde najmä prieskumné, zabezpečovacie a prepadové úlohy, no nezanedbateľné a čoraz častejšie bolo aj ich bojové nasa-

denie v priamej útočnej a obrannej činnosti. Z tohto hľadiska sa aj stotina Mikuláša Dežoffiho viackrát vyznamenala pri prepadoch nepriateľských zásobovacích oddielov či menších jednotiek v Porýni, Alsasku a vo Flámsku. Jeho husári napríklad roku 1708 pri Crioffe zapálili a zničili 8 nepriateľských zásobovacích lodí, pri Spire zasa ukoristili 1 200 vriec múky. Nasledujúci rok poručíka Dežoffiho a jeho mužov prevelili do husárskeho pluku (niekdajšieho husárskeho plukovníka) Juraja Ráttkyho, kde sa stal veliteľom 4. stotiny. Na jar 1710, ako výraz ocenenia bojových zásluh, oboch bratrancev Dežoffovcov povýšili. Valenta na podplukovníka a zástupcu veliteľa pluku a Mikuláša na kapitána a veliteľa švadróny.

Rytiersky kríž

Až do skončenia vojny o španielske dedičstvo sa Mikuláš Dežoffi na čele švadróny raz v Ráttkyho, raz zasa Versaillesovho pluku viackrát vyznamenal v šarvatkách či drobných bitkách. V okolí flámskeho Lensu sa mu podarilo odvrátiť útok nepriateľskej presily, pričom zajaľ 150 protivníkov. Pri prieskume v okolí Saint-Omer sa v priebehu jedného dňa postupne zrazil s dvoma početne silnejšími nepriateľskými jednotkami kyrysníkov a dragúnov, prinútil ich na ústup a zajaľ 33 kyrysníkov a 25 dragúnov. Na jar 1711 zasa na čele 50 husárov a 30 dragúnov napadol a rozohňal 200-členný holandský dragúnsky oddiel, pričom zajaľ 45 jeho mužov. Uvedené príklady a rad ďalších úspechov jeho spolubojovníkov boli dôvodom oprávnenej pozornosti a uznania nadriadených. Maršal Villars v jednom z hlásení francúzskeho ministrovi vojny okrem iného napísal: „...a odporúčam Vám do pozornosti, pane, švadrónu z Versaillesovho pluku, ktorej

velí d'Essoffy, podplukovníkov bratranec.“ Nemožno sa čudovať, že obaja Dežoffovci – podplukovník Valent a kapitán Mikuláš – roku 1718 súčasne prevzali najvyššie francúzske vojenské vyznamenanie – Rytiersky kríž Radu Svätého Ľudovíta.

Dobytie Prahy

Po bojovom nasadení v rámci krátkej pohraničnej francúzsko-španielskej vojny roku 1719 sa Mikuláš Dežoffi dostal do Lotrinska, kde mal jeho pluk domovskú posádku. Roku 1733 vypukla vojna o tzv. poľské dedičstvo a tradiční rivali – Francúzsko a habsburská monarchia – sa opäť ocitli na európskom kolbišti. Ráttkyho husársky pluk operoval v severnom Taliansku. Keď v januári 1736 padol veliteľ pluku Valent Dežoffi, za veliaceho plukovníka ustanovili jeho bratranca podplukovníka Mikuláša. Po skončení vojny mu kráľ Ľudovít XV. priznal rentu vo výške 800 livrov (zlatých) ročne. Vo vojne o tzv. rakúske dedičstvo, ktorá vypukla roku 1740, Mikuláš Dežoffi na čele pluku bojoval v Hornom Rakúsku a v Čechách, mal levý podiel na dobytí Prahy, kde na následky mozgovej mŕtvice skončil majiteľ pluku generál Juraj Ráttky. V súlade so zaužívaným zvykom Mikuláš Dežoffi požiadal o priznanie hodnosti brigadiera. Panovník ho síce do prvej generálskej hodnosti nepovýšil, no poctil ho tým, že ho vymenoval za majiteľa pluku, ktorý odvtedy niesol jeho meno. Plukovník Mikuláš Dežoffi zahynul v lete 1743 v jednej z početných šarvátok kdesi v Bavorsku. Pred smrťou zaiste netušil, že jeho vtedy 23-ročný syn Karol, slúžiaci ako kapitán v jeho husárskom pluku, sa stane viac než dôstojným pokračovateľom rodinných vojenských tradícií a nositeľom obraznej štafety boha vojny Marsa. Syn dosiahol to, čo sa otcovi nepodarilo, roku 1770 sa stal brigadierom a neskôr aj generálom francúzskej armády.

PhDr. Vladimír SEGEŠ, PhD.
Vojenský historický ústav

Turista z Myjavy

Stanislav veľmi rád cestuje. Lákajú ho najmä hory. Okrem našich prešiel Pyreneje, Kaukaz, Andy, ale aj kopce v Iráne. Vrcholy ho síce priťahujú aj naďalej, má v pláne znova sa vrátiť do Južnej Ameriky a zliezť tam nejakú šesťtisícovku, ale od minuloročného augusta sa jeho život predsa len trochu zmenil. Na tri roky sa upísal ozbrojeným silám...

Po absolvovaní priemyslovky v rodnej Myjave a Strojníckej fakulty na bratislavskej technickej univerzite nastúpil Stanislav v októbri 2002 do povinnej vojenskej služby v levickom prápore logistickej podpory. Spočiatku veru vôbec neuvažoval o tom, že by sa stal profesionálnym vojakom. „Môj postoj k armáde sa však začal postupne meniť. Pracoval som v dobrom kolektíve, práca sa mi páčila, ale načo zakrývať, rozhodla až sociálna situácia a to, že som si nevedel zohnať doma vhodnú prácu,“ vysvetľuje čatár

Stanislav Kolárik pohnútky, ktoré nakoniec rozhodli o tom, že keď v júni minulého roku ukončil vojenčinu, s uniformou sa nerozlúčil.

Od augusta nastúpil prakticky na to isté miesto - ako pomocník personálnej skupiny práporu logistickej podpory ľahkej brigády. Tá sa medzitým redislokovala z Levíc do Topoľčian. „Spočiatku ma mnohí známi pred týmto krokom dosť odhovárali. Dnes, s odstupom pol roka môžem povedať, že ho neľutujem. Moji vojenski kolegovia ma prijali veľmi dobre. A známi dnes uznávajú, že mám oveľa väčšie sociálne istoty ako oni v rôznych firmách. Nemusím sa obávať, či budem mať aj ďalší mesiac prácu a či nebude meškať výplata. To sú veci, ktoré majú dnes asi najväčšiu hodnotu,“ hovorí čatár Kolárik.

S jeho prácou je veľmi spokojný aj veliteľ práporu podplukovník Anton Čúzy. Bol by rád, keby sa Stanislav o dva roky rozhodol predĺžiť si svoj kontrakt. Ten by nebol proti. Dovtedy si chce oprášiť znalosti angličtiny z vysokej školy a zvládnuť STANAG, poprípade sa pokúsi dostať sa na nejaký dôstojnícky kurz. Ak by to nevyšlo, tak dúfa, že dovtedy už bude lepšia situácia aj na civilnom trhu práce a prejavia sa prvé priaznivé dôsledky nášho členstva v Európskej únii.

Odstreľovačka

V prvej mechanizovanejrote nitrianskeho práporu ľahkej brigády pôsobí ako odstrel'ovačka vojačka Natália Králiková. Rodáčka zo Zlatých Moraviec absolvovala po strednej škole ešte nadstavbové štúdium na obchodnej akadémii, zamerané na sociálno-právnu činnosť. Ani to jej ale nepomohlo získať stabilné zamestnanie. Také našla až vo vojenskej rovnosťate.

Spočiatku váhala medzi kariérou policajtky a vojačky. Nakoniec sa rozhodla pre vojenskú uniformu. V októbri minulého roka nastúpila do martinských kasární do prijímača. „Asi najťažšie boli pre mňa prvé týždne. Nevedela som, či výcvik zvládnem po kondičnej stránke. Keď som sa úspešne prehrýzla cez začiatok, cítila som, že mám v podstate vyhrané,“ spomína Natália.

Po prijímači nastúpila do nitrianskeho práporu a postupne sa z nej stala odstrel'ovačka. Spočiatku mala pred svojou zbraňou dosť veľký rešpekt. Postupne si však na jej rozmery zvykla a dnes už na ňu nedá dopustiť. Aj streľby ukázali, že so svojou zbraňou sa už nadobro skamarátila. „Do kancelárie ma to nikdy nelákalo. Viac ma baví praktický výcvik v poľných podmienkach. V novembri sme síce dostali pri vyvedení vo Vojenskom výcvikovom priestore na Lešti poriadne zabráť, ale nesťažujem sa,“ hovorí 27-ročná odstrel'ovačka, ktorú čoraz viac začínajú brať vážne aj velitelia a kolegovia vrote.

Trenčianske regrutačné stredisko na začiatku tohto roka zmenilo svoje pôsobisko. Z priestorov, v ktorých spoločne sídlilo s územnou vojenskou správou, sa premiestnilo do kultúrneho a metodického centra ozbrojených síl. Teda do Domu armády.

Čo prinieslo sťahovanie? Podľa slov náčelníka strediska nadporučíka Mariána Filipa jednou z výhod je, že sa dostali priamo do centra krajského mesta. Teraz sú pre všetkých záujemcov oveľa dostupnejší. Ani nové priestory však nič nemennia na tom, že v porovnaní so svojimi kolegami v Prešove, Košiciach či v Banskej Bystrici, kde stoja doslova zástupy žiadateľov o službu v ozbrojených silách, musia v Trenčíne hľadať premyslenejšie formy práce. Aj keď ich v minulom roku navštívilo vyše päťsto záujemcov. Trenčiansky kraj i okres má po Bratislavskom druhú najnižšiu mieru nezamestnanosti na Slovensku.

Veľmi na tejto skutočnosti nemení ani to, že Trenčín je známy ako vojenské mesto. Nadporučík Filip hovorí: „Ale ani v Trenčianskom kraji nie je situácia rovnaká. Najviac záujemcov sa nám hlási z jeho okrajových oblastí, ako je Prievidza, Partizánske, Myjava, Stará Turá, kde je nezamestnanosť vyššia. Rezervoár mužskej populácie, ktorá prešla vojenčinou, sa postupne znižuje. Už dnes máme pomerne veľké problémy zohnať záujemcov, ktorí by ovládali výpočtovú techniku, cudzie jazyky či obsluhu ťažkých dopravných strojov. Postupne sa musíme preo-

rientovať na maturantov stredných škôl a z nich si vyberať vhodné typy,“ hovorí náčelník strediska. Do povedomia verej-

ra, rodáka z Prešova. Absolvent stredného odborného učilišťa vojenčil v bratislavskom útvere pohraničnej stráže. Potom dlhé roky robil doma v Prešove ako automechanik, nejaký čas v bratislavskom Volkswagene, dnes pracuje v Trenčíne ako skladník.

„Láka ma práca vodiča. Môj budúci svokor, ktorý bol profesionálnym vojakom, mi povedal o možnosti pracovať v ozbrojených silách. Tak by som to chcel skúsiť,“ hovorí 31-ročný mladý muž.

Tabuľka plnenia úloh regrutácie v jednotlivých regrutačných strediskách

Regrutačné stredisko	Počet kontaktov	Počet žiadostí o prijatie	Odoslaní do StrVP	Vyradení StrVP + VN	Prijatí v roku 2003	Zostáva v riešení do roku 2004
Bratislava	473	261	156	42	41	17
Trnava	435	209	226	142	71	27
Nitra	645	349	366	12	132	74
B. Bystrica	797	782	423	86	251	62
Trenčín	527	154	390	160	106	64
Žilina	434	269	357	85	103	143
Prešov	1 019	870	623	130	270	80
Košice	1 036	1 036	571	136	317	214
Celkom	5 366	3 930	3 112	793	1 291	681

nosti sa chcú zapísať aj prostredníctvom mnohých netradičných akcií. Medzi také patria aj marcové trhy práce na trenčianskom výstavisku, medzinárodná výstava IDEE 2004, májová prehliadka Učň SR, ale napríklad aj prezentácia na pivnom festivale, ktorá sa im, ako poznamenala samostatná odborná referentka Ing. Jana Honečková, v minulom roku osvedčila.

Jano z Prešova

Práve pani Honečková v čase našej návštevy vybavovala žiadosť Jána Bedná-

Jaro z Uherského Hradišťa

Vojak Jaroslav Dedík sa narodil v Uherskom Hradišti, vyrástol v Bánovciach nad Bebravou a absolvoval elektrotechnickú priemyslovku. O službu profesionálneho vojaka sa zaujímal ešte v civile. Začiatkom januára nastúpil na vojenčinu k spojárom do Ružomberka a jeho záujem o prácu v armáde sa ešte viac prehĺbil. Ako postupovať ďalej, mu radí mladšia pomocníčka regrutačného strediska rotmajsterka Soňa Siváková. Jaroslavovi pomáha vyplniť potrebné formuláre a oznamuje mu, na čo má teraz, ako vojak povinnej služby, nárok. Koncom marca by mal nastúpiť do nitrianskeho strediska výberu osôb na dvojdnové výberové konanie. Jara ani doterajšie týždne strávené na vojenčine neodradili od záujmu o profesionálnu službu. Skôr naopak. „Možno ešte viac som si uvedomil, že práve teraz je tá najlepšia príležitosť dostať sa do ozbrojených síl a niečo dokázať. Rád by som bol spojárom, lebo táto odbornosť mi je blízka a keby sa mi podarilo slúžiť niekde blízko Trenčína, bolo by to úplne skvelé,“ prezrádza budúci nádejný profesionálny vojak.

Dvojstranu pripravil Jozef ŽIAK
Foto autor a Peter DOVINA

Nový smer profesionalizácie

Náčelník štábu personálneho manažmentu Generálneho štábu OS SR brigádny generál Jaroslav Kuča na tlačovej besede 24. februára 2004 oznámil, že úloha získať tohto roku 3 500 nových profesionálov sa bude plniť v špecificknej situácii. Časť z nich sa ešte zrejme podarí získať z radov praprúckeho zboru, ak jeho príslušníci dobrovoľne prijmú zníženú vojenskú hodnotnosť a ďalším výberom z tých, ktorí majú ukončenú povinnú službu. Tento regrutačný zdroj sa však postupne vyčerpáva. Preto sa budú ozbrojené sily vo väčšej miere zameriavať na mládež vo veku 18 - 23 rokov, ktorá nemá žiadne skúsenosti z povinnej služby. Práve na jej prípravu bude určená škola základného výcviku, ktorá začne činnosť už na jeseň (o príprave jej budúcich inštruktorov píšeme viac na 5. strane nášho časopisu). Priložený graf ukazuje aj regionálne rozvrstvenie záujmu o profesionálnu službu na území Slovenska. Tradične je najvyšší v oblastiach s najväčšou mierou nezamestnanosti, teda na východe republiky. Naopak, najnižší počet žiadostí o prijatie je v Trenčianskom, Trnavskom a Bratislavskom kraji, kde je aj sociálna situácia najlepšia.

Ministerský audit

Minister obrany Juraj Liška 18. 2. 2004 prezentoval na tlačovej besede postup a ciele personálneho a organizačného auditu, ktorý sa má na Ministerstve obrany SR a Generálnom štábe OS SR uskutočniť v priebehu tohto roka.

„Celé ministerstvo obrany má ako rezort dve organizačné štruktúry. Jedna sa týka civilnej zložky, resp. ministerstva obrany a druhá sa týka generálneho štábu. Je veľmi komplikované, veľmi neprehľadné. Vzniká nepružný systém riadenia a velenia,“ uviedol k súčasnej východiskovej situácii minister obrany. Pokračoval: „Je tu aj neadresné určenie zodpovednosti, čo spôsobuje kompetenčné spory a duplicitné činnosti.“ J. Liška sumarizoval, že v rámci ministerstva a GŠ pôsobi približne 170 organizačných jednotiek, teda sekcií, odborov, úradov atď. Preto cestou k zmene a integrácii ministerstva a GŠ má byť práve organizačný, funkčný, procesný a informačný audit.

„Čo tým chceme dosiahnuť, čo tým sledujeme? Veľmi jednoducho a krátko. Je to hlavne zjednodušený systém riadenia a velenia. Dosiahneme ľahšiu a prehľadnejšiu organizačnú štruktúru, dosiahneme vyššiu efektivitu plnenia mierových úloh, vytvoríme transparentnejšie prostredie, budeme mať jasne definované zodpovednosti a kompetencie, vytvoríme prostredie, ktoré bude motivovať schopných ľudí k aktívnej práci a zároveň nebude tolerovať nekompetentnosť a neprofesionalitu,“ vysvetlil minister. Ako inšpirujúci príklad uviedol Belgicko, kde bola profesionalizácia armády ukončená pred desiatimi

rokmi a následne pristúpili k riešeniu integrovaného ministerstva obrany, ktoré realizovali i roku 2000. Pred ukončením integrácie dosahovali na tamojšom MO zo 100 % plánovaných investícií vyťaženosť len 62 %. Následne, po zbavení sa duplicitných činností, táto vyťaženosť stúpla na 97 percent.

Minister obrany pripustil, že v súvislosti s uvedeným zámerom môžu vzniknúť určité protitlaky. Zároveň však uviedol, že bude v maximálnej miere dbať na komunikáciu s pracovníkmi rezortu, ktorých vyzval na spoluprácu.

J. Liška avizoval, že v rámci odstránenia duplicit na MO a GŠ je predpoklad ušetriť finančné prostriedky, ktoré sa budú môcť následne prerozdeliť na výcvik či modernizáciu výzbroje a výstroja. Výsledky auditu budú výsledkom spoločnej práce troch subjektov. Prvým bude auditorská firma, ktorá sa vyberie na základe verejnej súťaže. Druhým je poradenský tím medzinárodnej spoločnosti CUBIC, ktorá na ministerstve pôsobí už niekoľko rokov. Tretou auditorskou skupinou sú poverení pracovníci rezortu.

Vedúci služobného úradu Oliver Paradeiser konštatoval, že audit je rozvrhnutý na tri etapy. Príprava auditu a výber dodávateľskej firmy sa uskutočnia v prvom polroku. Audit sa bude konať v druhom polroku. Jeho výsledky a z neho vyplývajúce kroky by sa mohli začať realizovať po odsúhlasení ministrom obrany od začiatku budúceho roka. Až vtedy budú známe aj nasledujúce zmeny organizačných štruktúr či počtov pracovných miest, ako aj náklady súvisiace s auditom či prípadný objem ušetrených finančných prostriedkov.

V Poprade a Ružomberku

Minister obrany SR Juraj Liška navštívil 26. februára 2004 posádky Poprad a Ružomberok.

V Poprade zavítal na Výcvikovú základňu protivzdušnej obrany síl výcviku a podpory, ktorá bude k 31. decembru 2004 zrušená. Na základe dlhodobého plánu sa vojaci presunú z popradských kasární do Kežmarku. Minister sa v meste stretol i s primátorom Antonom Dankom, s ktorým rokoval o spôsobe prevodu prebytočného nehnuteľného majetku rezortu obrany. Podľa nich by tento majetok, ak on neprejavia záujem štátne inštitúcie, mali v prvom rade získať obce či mestá a až potom vyššie územné celky. Pôjde o bezplatný prevod na základe darovacej zmluvy. Predpokladá sa, že zákon bude schválený a nadobudne účinnosť 1. mája 2004. Ministerstvo obrany plánuje v priebehu desiatich rokov opustiť približne 70 percent svojich kasární. Do jesene tohto roka pripraví náš rezort plán uvoľňovania nadbytočných objektov na najbližších päť rokov s prihliadnutím na potreby Ozbromených síl SR.

„Nechcem predbiehať, ale verím, že perspektívy vojenského zdravotníctva sú dobré,“ povedal Juraj Liška po náv-

števe Ústrednej vojenskej nemocnice SNP v Ružomberku. „Zriadime komisiu, ktorá komplex vojenského zdravotníctva posúdi a predpokladám, že rozhodneme ešte tento rok.“ Poznamenal, že situácia sa zlepšila aj po tom, ako bola po dlhšej pauze obsadená funkcia šéfa vojenského zdravotníctva, ktorým sa stal plk. MUDr. Richard Kozár. „Som spokojný s tým, čo som v Ružomberku videl,“ povedal na margo ružomerskej ÚVN minister, ktorého sprevádzal riaditeľ nemocnice genmjr. doc. MUDr. Igor Čombor. Dodal však, že na vyriešenie záverov si ešte nechá istý čas, kým sa neoboznami aj s ďalšími informáciami týkajúcimi sa tohto zdravotníckeho zariadenia.

Zároveň tiež poznamenal, že prezentáciu činnosti akéhokoľvek vojenského telesa si predstavuje výhradne ako pracovné rokovanie zodpovedných funkcionárov bez prítomnosti desiatok podriadených, ktorí sú, tak ako to bolo v Ružomberku, zbytočne vytrhnutí z pracovného procesu.

Juraj Liška (vpravo) so svojim poradcom Jurajom Škultétyom (v pozadí) pri prehliadke oddelenia laserového zdravotníctva nemocnice v Ružomberku

Možno dodať, že Ústredná vojenská nemocnica disponuje v súčasnosti 586 lôžkami a má 93 odborných ambulancií. Služí aj civilnému sektoru, je zmluvným partnerom všetkých zdravotných poisťovní a vlni v nej hospitalizovali približne 20-tisíc pacientov. Odborne ich vyšetrili vyše štvrt milióna. Nemocnica disponuje špičkovým prístrojovým vybavením a erudovaným personálom, preto ju vyhľadávajú nielen obyvatelia regiónov Liptova a Oravy, ale aj pacienti z celého Slovenska

*Stranu pripravil Pavol VITKO
Foto Katarína HEIMSCHILDOVÁ*

858 a Ozbrojené sily SR

Číslo uvedené v titulku je čiarový kód, ktorým sa začína označenie slovenského výrobku. Číslo 5 zase znamená malé jubileum spolupráce dvoch inštitúcií, ktoré zdanlivo nemajú nič spoločné. Je to však naozaj iba zdanie. V tomto prípade totiž ide o slovenských výrobcov potravín a piate výročie spolupráce ozbrojených síl a Odborového zväzu potravinárov SR.

Spolupráca našich potravinárov a vojakov má pravdaže pragmatický základ. Slovenské výrobky vždy mali a veríme, že i budú mať, miesto na prestretých stoloch v stravovacích zariadeniach útvarov a jednotiek vo všetkých posádkach krajiny. Čo však už nie je samozrejmosťou, to je spolupráca na organizácii takého podujatia ako je Deň detí s ozbrojenými silami a Slovenským rozhlasom. Po prvýkrát sa do prípravy tejto populárnej akcie zapojili

potravinári v roku 1999 v Palárikove. Žltobiela vlajka ich odborového zväzu odvtedy nechýbala ani v Uhrovci, Lučenci, Starom Tekove či Zuberci.

„V Odborovom zväze potravinárov Slovenskej republiky sme našli partnera, ktorý dal nášmu sviatku detí celoslovenský rozmer,“ hovorí vedúci Armádneho vysielania Slovenského rozhlasu Miroslav Minár. Takmer polstovky autobusov s deťmi a ich rodičmi zo základných

organizácií zväzu z celého Slovenska, ktoré vždy včas dorazili na miesto konania osláv, len potvrdzujú jeho slová. Navyše, odborári sa od začiatku zapojili aj do organizačných príprav a zabezpečenia celej akcie. Pre deti pripravili atraktívne súťaže i športové zápasy, samozrejme aj s patričnými cenami, väčšinou v podobe sladkostí zo svojich potravinárskych firiem.

Predsedačka Odborového zväzu potravinárov SR Ing. Magdaléna Mellenová je presvedčená, že spolupráca s ozbrojenými silami bude pokračovať i v budúcnosti: „Spoločné záujmy sme prezentovali v ostatných dvoch rokoch, okrem Dňa detí, i na podujatiach armádneho vysielania Slovenského rozhlasu „Poďte s nami NA TO“ či na výstave Agrokomplex. Nazdávam sa, že táto spolupráca je prínosom pre nás, potravinárov, ale aj pre ozbrojené sily. V mene odborového zväzu ďakujem náčelníkovi generálneho štábu generálovi Milanovi Cerovskému za ústretovosť a podporu našich dobrých vzťahov a verím, že sa nám spoločnými silami podarí zorganizovať i tohtoročný sviatok detí s vojakmi, ktorý si v uplynulých piatich rokoch získal srdcia všetkých malých potravinárov.“

Bernard ROŠTECKÝ

F. Rábek: obrana aj kultúra

„Keď som sa bližšie oboznámil s ministerstvom obrany, bol som miilo prekvapený, že ľudia v rezorte venujú veľkú pozornosť aj kultúre,“ povedal nám 18. februára František Rábek po slávnostnom oceňovaní literátov, hudobníkov, výtvarníkov a hercov pri príležitosti Dňa patróna umelcov Fra Angelica. „Videl som účinkovať vojenské folklórne súbory, bol som na viacerých výstavách. Som rád, že vojaci a zamestnanci v rezorte sa kultivujú aj prostredníctvom umenia a že neplatí to okrídlené Inte Arma Silent Musae,“ dodal v bratislavskom Primaciálnom paláci biskup. V rámci Konferencie biskupov Slovenska je nielen ordinárom Ozbrojených síl a Ozbrojených zborov SR, ale je aj predsedom Rady KBS pre kultúru.

Medzi tuctom víťazov zatiaľ nikto z vojakov ocenený nebol. S armádou či vojnou ale mali čo-to spoločné azda všetci: „Od roku 1953 do roku 1960 som bol vo väzení za velezradu len preto, lebo som písal protikomunistické letáky. No a po návrate ma okamžite povolali do vojenskej služby k pétepákom,“ trpko sa usmial spisovateľ Rudolf Dobiáš. „Dušička moja, ja som cez vojnu porodila štyri deti a viete aké je to strašné dojiť bábätko v kryte, keď ponad vás strieľajú granáty? Ej veru, mám ja vojakov rada, ale len keď nestrieľajú. Vtedy ich mám rada, keď pochodujú a spievajú. To ich, srdenká moje, naozaj ľúbim,“ prezradila herečka Radošinského

naivného divadla Katarína Kolníková (na fotografii Petra Hajnalu) krátko po tom, ako si prevzala symbolický diplom od Františka Rábeka, biskupa pre vojakov aj umelcov.

Pavol VITKO

Plná poľná

Rozhlasová relácia **Plná poľná**, i keď už polstoročná, je stále svieža relácia o vojakoch, a nielen pre vojakov. I tento rok sa na vás každý piatok o 20.05 hod. tešia na najpočúvanejšej stanici Rádio Slovensko Miroslav Minár, Bernard Roštecký a Petra Repková.

– red –

Podakovanie

Touto cestou by som sa chcela poďakovať vojakom povinnej služby vojenského útvaru 1732 v Ružomberku a ich veliteľovi pplk. Dušanovi Žitnému, ktorí bez váhania darovali krv pre moju mamičku, a tak vďaka nim sa mohla podrobiť vážnej operácii vo vojenskej nemocnici. Zároveň vyslovujem veľkú vďaka primárovi plukovníkovi Oslancovi a celému traumatologickému oddeleniu za ich prácu a starostlivosť.

Majorka

PhDr. Mgr. Blanka OLEJNÍČKOVÁ

Foto US Navy

Bezpečnostná politika Francúzska⁽²⁾

Napriek ambicióznym cieľom v poslednom desaťročí nedisponovali francúzske ozbrojené sily dostatočným objemom finančných zdrojov na dosiahnutie takej úrovne, ktorá by bola nevyhnutná na dosiahnutie týchto cieľov. Avšak udalosti z 11. septembra 2001 mali významný vplyv aj na francúzsku bezpečnostnú politiku a bezpečnostno-politické myslenie. Francúzska elita demonštrovala, že Francúzsko realizuje všetky potrebné kroky, aby bolo schopné reagovať na zmeny v globálnom bezpečnostnom prostredí. Jedným z vytýčených cieľov je, aby sa dosiahla taká úroveň francúzskych vojenských spôsobilostí a schopností, akými disponujú ozbrojené sily Spojeného kráľovstva, ktoré je v súčasnosti považované za najsilnejšiu vojenskú mocnosť v Európe.

Koncepcie a reformy

Po dosiahnutí vytýčených cieľov musí byť Francúzsko schopné postaviť sa na čelo akejkolvek potenciálnej medzinárodnej koalície ako „*leading nation*“ – gaulistické tradície sú, zrejme, mimoriadne silné. Skúsenosti a zmeny francúzskeho strategického myslenia a francúzskej bezpečnostnej politiky po 11. septembri 2001 boli zhrnuté do niekoľkých kľúčových koncepčných dokumentov, ktoré už reflektujú na udalosti a vývoj situácie po teroristických útokoch na Spojené štáty, tak ako aj na zmeny v globálnom bezpeč-

nostnom prostredí. Prvý a najdôležitejší je zákon o výstavbe ozbrojených síl na roky 2003 – 2008 (*La Loi de programmation militaire* – LPM 2003 – 2008). Vyzdvihuje rast hrozieb pochádzajúcich predovšetkým z medzinárodného „masového“ terorizmu a rozširovania zbraní hromadného ničenia a zároveň nadväzuje aj na predchádzajúci zákon, ktorý bol platný pre roky 1997 – 2002. Vyhlasuje, že základným cieľom vojenskej reformy a celého systému obrany Francúzska bolo vybudovanie ozbrojených síl, ktoré budú efektívne aj v predpokladanom strategickom a bezpečnostnom prostredí v roku 2015. V rozmedzí rokov 1997 a 2002 sa realizoval prvý dôležitý krok tohto procesu – profesionalizácia ozbrojených síl. Ďalšie sa budú realizovať v nasledujúcich piatich rokoch, pričom výhľadové ciele nového zákona o výstavbe ozbrojených síl na roky 2003 – 2008 sú takéto:

- zaistiť bezpečnosť francúzskeho obyvateľstva a brániť francúzske záujmy efektívnejšie, získať strategickú autonómiu a vedúcu úlohu Francúzska v Európe a tým aj vo svete, efektívne participovať na operáciách na udržanie mieru;
- obnoviť akcieschopnosť výzbroje, aby sa zvýšila operatívna úroveň ozbrojených síl;
- vynakladať úsilie na modernizáciu ozbrojených síl, predovšetkým v strategických oblastiach: vyhodnotenie situácie, riadenie, projekcia sily, pro-

striedky na realizáciu úderov na dlhé vzdialenosti, vyzbrojenie profesionálnej armády bojovou technikou novej generácie;

- zvýšiť úsilie vo výskume.

Ďalším cieľom je posilniť úlohu Francúzska vo svete a v Európe, keďže sa Európa stala hlavným politickým a geografickým ťažiskom francúzskej bezpečnostnej politiky. Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné:

- vyvíjať spôsobilosti a schopnosti, ktoré umožnia Francúzsku prevziať úlohu „vedúceho národa“, s dôrazom na multilaterálny aspekt plánovacích a riadiacich štruktúr francúzskych ozbrojených síl;
- podporovať už existujúce bilaterálne a multilaterálne kooperácie zamerané na optimalizáciu vojenských síl a vzájomnú podporu členských štátov Európskej únie, na vytváranie nových spoločných jednotiek s novými členskými štátmi;
- posilniť interoperabilitu francúzskych ozbrojených síl s ozbrojenými silami partnerských a spojeneckých štátov.

Štyri imperatívy

Dokument potvrdzuje štyri základné strategické imperatívy pre francúzske ozbrojené sily: odstrašenie, prevencia, projekcia-akcia a protekcia, pričom sa pod tlakom nových faktorov bezpečnostného prostredia modifikovali niektoré aspekty

prevencie a projekcie-akcie. V prípade projekcie sa aj názov modifikoval na projekciu-akciu, ktorá sa naďalej považuje za základnú funkciu ozbrojených síl, pričom najdôležitejšie sú spôsobilosti na projekciu sily mimo Európy, spôsobilosti na rýchle zapojenie spoločných viacúčelových síl a schopnosť dlhodobo ich udržiavať na mieste nasadenia. Tieto sily môžu byť nasadené v národnom alebo medzinárodnom rámci na vzdialenosť niekoľko tisíc kilometrov. Je tu aj naďalej potreba disponovať silami, ktoré sú schopné realizovať pozemné, letecké a námorné operácie aj samostatne, vrátane rýchleho nasadenia prvých jednotiek. Mierne sa modifikovali aj konkrétne požiadavky v prípade projekcie-akcie, predovšetkým na pozemné sily. Tie musia byť neustále schopné nasadiť 20-tisíc vojakov súčasne na neobmedzený čas na rôznych miestach, pričom pre potreby operácie pod národným velením je požiadavka na 1 000 až 5 000 vojakov a v prípade „európskej“ operácie na 12- až 15-tisíc. Úroveň nasadených vojsk môže celkovo dosiahnuť až 26 000, avšak nie na dlhší čas ako jeden rok. Počas krízy na Blízkom východe na začiatku roku 2003, keď ešte nepadlo politické rozhodnutie o neúčasti Francúzska vo vojne proti v Iraku, boli francúzske ozbrojené sily pripravené na nasadenie jednej až dvoch brigád, jednej námornej údernej jednotky vedenej lietadlovou loďou a letectvo počítalo s vyslaním dvoch letiek. Na rozhodnutie o neúčasti mali vplyv aj niektoré problémy v súvislosti s nedostatočnou interoperabilitou francúzskych ozbrojených síl s americkými a britskými ozbrojenými silami, vrátane jazykovej bariéry. Avšak tieto problémy mohli mať nanajvýš limitujúci vplyv na účasť francúzskych ozbrojených síl na týchto operáciách, ale v žiadnom prípade ich nemohli celkom diskvalifikovať. Rozhodujúcim faktorom teda bolo už spomínané politické rozhodnutie na najvyššej úrovni.

Definované hrozby

Ďalší kľúčový koncepčný dokument francúzskej bezpečnostnej politiky je nová Obranná stratégia Francúzska z augusta 2003. Tento dokument v niektorých prípadoch aktualizuje, ale aj potvrdzuje závery a vytýčenú líniu z Bielej knihy

z roku 1994 a zákona o výstavbe ozbrojených síl na roky 2003 – 2008. Dokument charakterizuje aj hrozby pre bezpečnosť Francúzska, pričom medzi najväčšie zaraďuje proliferáciu zbraní hromadného ničenia, terorizmus, ako aj spojenie týchto dvoch faktorov, ďalej dysfunkčné štáty, pričom pomoc týmto štátom na zabezpečenie ich autority a príspevky na ich ekonomický rozvoj sú podstatné aspekty pre-emptívneho boja proti medzinárodnému terorizmu a zločinu. Zvýraznenie tohto faktora je mimoriadne dôležité vzhľadom na to, že zdôraznením pre-emptívneho charakteru boja proti medzinárodnému terorizmu a zločinu sa francúzske chápa-

Za hlavné strategické línie postupu vo sfére obrany Francúzska považuje: schopnosť rozmiestniť vojenské jednotky všade tam, kde je to potrebné, posilnenie autonómnej funkcie schopnosti, schopnosť byť „vedúcim národom“ v rámci koalícií a rozvoj mohutnej vojenskej diplomacie.

nie tohto aspektu blíži k americkému. Zvýrazňuje sa aj hrozba zo strany štátov, ktoré sú vedené „bezohľadnými vládcami“ k radikálnemu nacionalizmu, pričom títo lídri sú schopní obetovať aj svoj vlastný ľud. Postup týchto štátov môže vyvolať devastujúce regionálne konflikty, ale predstavuje vážnu hrozbu aj pre západné demokracie, predovšetkým keď podporujú a živí medzinárodný terorizmus alebo participujú na šírení zbraní hromadného ničenia.

Na základe predchádzajúcej analýzy je možné stručne charakterizovať francúzske bezpečnostnú politiku takto:

- pretrvávajúce úsilie o zachovanie pomerne silného nukleárneho arzenálu predovšetkým z dvoch dôvodov: na garantovanie odstrašenia a rast, resp. udržanie prestíže Francúzska vo svete a členstva v prestížnom klube svetových mocností;
- redisklokácia zdrojov: tie zdroje, ktoré sa uvoľnia v dôsledku redukcie vojenskej

prítomnosti v Afrike a tiež znížením počtu príslušníkov ozbrojených síl, budú investované do takých programov, ktoré sú najdôležitejšie pre projekciu sily do vzdialenejších regiónov a kvalitatívny rast ozbrojených síl;

- v dôsledku spomínaných procesov, ako aj profesionalizácie ozbrojených síl, sa zásadne zmenil charakter a poslanie francúzskych ozbrojených síl: z armády, ktorá bola schopná realizovať predovšetkým operácie na obranu vlastného územia, sa stáva pomerne silný inštrument vojenských intervencií mimo vlastného územia;
- snaha o dosiahnutie takej úrovne a spôsobilostí ozbrojených síl, aby v budúcnosti boli schopné aspoň v obmedzenej miere realizovať operácie a aktivity, aké v súčasnosti a výhľadovo dokážu realizovať ozbrojené sily Spojených štátov amerických (napríklad spôsobilosti a schopnosti na uskutočnenie pre-emptívnych akcií, na autonómny výskum z vesmíru alebo digitalizácia bojiska spolu s vývojom vybavenia a výzbroje „vojačka 21. storočia“, perspektívne protiraketovej obrany);
- napriek politickým nezhodám existuje v určitej miere doktrinálna blízkosť medzi USA a Francúzskom, predovšetkým pri hodnotení niektorých bezpečnostných hrozieb (napríklad tzv. „darebácke štáty“) a aj v prípade potenciálnych aktívnych krokov, ako napríklad realizácia pre-emptívnych akcií;
- jednoznačná podpora „militarizácie“ Európskej únie a presadzovanie francúzskych plánov a myšlienok na ovplyvnenie integračných procesov týmto smerom. „Vytvorenie stabilného a mierového svetového poriadku a kredibilnej európskej obrany sú dva hlavné ciele bezpečnostnej a obrannej politiky Francúzska“.

Robert ONDREJCSÁK
(Autor je riaditeľ Inštitútu obrany a bezpečnosti MO SR)

Foto NATO

Vízie vojenského vzdelávania

„Radikálnu zmenu systému vojenského školstva sme museli urobiť. Ak by sme totiž chceli zachovať kvalitu akademického vzdelania a požiadavku, že tí, čo učia odborné vojenské predmety musia sústavne rotovať medzi školou a vojenskou praxou, tak by sme potrebovali 800 až 1 000-členný pedagogicko- výcvikový tím. A na to tieto ozbrojené sily nemajú a nebudú mať,“ rozhodne vyhlásil generálny riaditeľ sekcie vojenského vzdelávania MO SR plukovník gšt. Peter Švec.

Vláda Slovenskej republiky vo svojom programovom vyhlásení v oblasti bezpečnostnej a obrannej politiky okrem iného predpokladá dokončenie profesionalizácie ozbrojených síl a transformácie vojenského školstva. Základnými zložkami jeho trojstupňového systému sa majú stať školy odborného výcviku, poddôstojnícka akadémia a akadémia obrany.

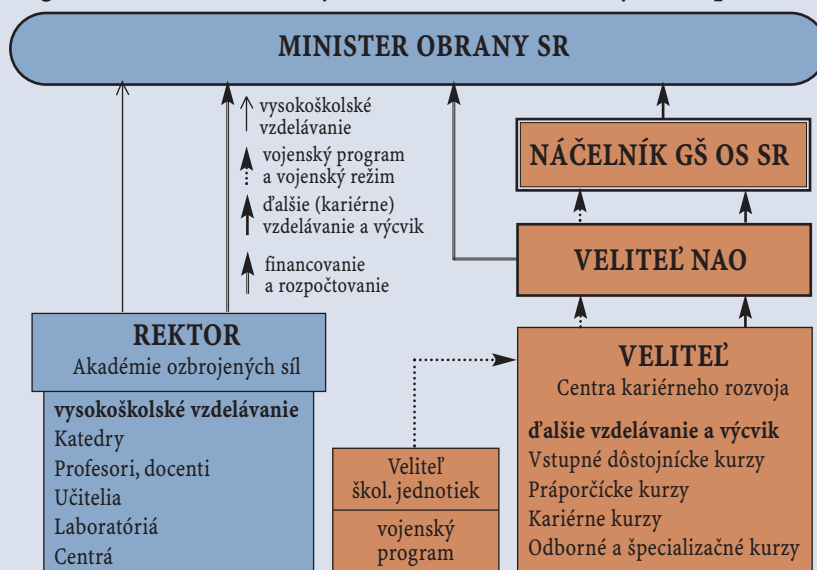
Bakalár za štyri roky

Podľa plukovníka Šveca cieľom je vytvoriť legislatívny základ na uskutočnenie plánovaných reformných a inovačných zmien v oblasti vojenského školstva všeobecne a osobitne na zavedenie nových študijných programov a vojenských programov do systému prípravy vojakov a civilného personálu ozbrojených síl, zároveň integrovať vojenské vysokoškolské vzdelávanie, personálne, technické a materiálne kapacity, ako aj zriadiť Akadémiu ozbrojených síl a Národnú akadémiu obrany, ktoré preberú zodpovednosť za vojenské vysokoškolské vzdelávanie a za kariérne vzdelávanie dôstojníkov a práporčíkov. Zároveň treba umožniť splynutie Vojenskej leteckej akadémie s Technickou univerzitou v Košiciach. Akadémia ozbrojených síl bude štátnou neuniverzitnou vojenskou vysokou školou. Zameria sa na poskytovanie vysokoškolského vzdelávania v rámci akreditovaných civilných študijných programov. Už v tomto roku akadémia prijme 150 študentov. Medzi nimi budú aj budúci piloti.

Plukovník Peter Švec na jednu z častých výhrad kritikov reformy, prečo po štvorročnom študijnom programe jeho absolventi získajú „len“ titul bakalár, odpovedá: „Na civilnej vysokej škole študent získa za tri roky bakalárske vzdelanie a nič viac. Jeho vojenský kolega sa musí ešte stať aj dôstojníkom. Keďže podstatou zmeny je prísne oddelenie akademickej prípravy, ktorá mu dáva titul, od neakreditovanej vojenskej prípravy, ktorá mu dáva hodnotu poručíka, na zvládnutie oboch zložiek sú potrebné práve tie štyri roky.“

V tejto súvislosti ozrejmuje aj ďalšiu odbornú prípravu absolventa bakalárskeho

Organizačná štruktúra vojenského školstva, vzťahy a kompetencie

štúdiu na vojenskú prax, a to prostredníctvom odbornej prípravy na predpokladané číslo vojenskej odbornosti v dĺžke dva až päť mesiacov, u budúcich pilotov až 18 mesiacov. Táto odborná príprava bude prebiehať v Centre kariérneho rozvoja. Dnes je potrebné plánovať číslo vojenskej odbornosti s veľkým časovým predstihom (až šesť rokov) a medzitým sa situácia v potrebe jednotlivých odborností môže radikálne zmeniť. Nový systém umožní väčšiu flexibilitu a plánovať najviac na rok a pol dopredu. Centrum kariérneho rozvoja otvorí 19. apríla svoj prvý kurz určený pre kapitánov a majorov. Tento rok budú dva kurzy pre najmenej 60 dôstojníkov a ďalšie kariérne kurzy.

Príprava pilotov

„Už na vstupných prijímacích pohovoroch sa umožní tým, ktorí po zdravotnej stránke vyhovujú, aby absolvovali prehliadku vo Vojenskej leteckej nemocnici (príprava sa na to metodické usmernenie). Na základe výsledkov bude už 20 študentov vedieť, že sú určení na letecký výcvik. Na konci tretieho ročníka v rámci vojskovej praxe absolvujú letecký výcvik na vrtulových lietadlách. Potom sa z nich vyberie desať, ktorí budú ďalej pokračovať vo

výcviku na bojovom lietadle,“ hovorí bývalý vojenský dopravný pilot Peter Švec. Podobne je to aj v iných krajinách aliance. Napríklad v Českej republike príprava pilota má trvať 21 mesiacov v porovnateľnom systéme.

Národná akadémia obrany bude vrcholným vojenským vzdelávacím a výcvikovým strediskom. V Centre kariérneho rozvoja bude poskytovať ďalšie vzdelávanie a výcvik dôstojníkom a práporčíkom.

Na otázku, aký vzorový model reforma nášho vojenského školstva sleduje, odpovedal, že žiadny. „Je to rýdzo slovenský model, ktorý ale vznikol na základe poznatkov a skúseností krajín NATO. Napríklad USA, Grécka, ale aj Belgicka či Holandska. Je iný ako britský model. Pri jeho koncipovaní sme vychádzali predovšetkým z našich domácich potrieb, ale aj možností,“ poznamenal generálny riaditeľ sekcie vojenského vzdelávania. Mimochodom, Peter Švec na adresu tých, ktorí si mysleli, že sa chce na funkciu zabetónovať, poznamenal, že po schválení zákona a prijatí prvých kadetov by sekcia ako taká mala zaniknúť. Zrejme sa stane súčasťou sekcie ľudských zdrojov MO SR a skončí sa aj jeho úloha.

Jozef ŽIAK
Foto Peter DOVINA

Na základe rozhodnutia vlády sa pri zabezpečovaní poriadku v súvislosti s rómskymi nepokojmi zúčastňujú aj vojaci z trebišovskej posádky. Spolu s príslušníkmi policajného zboru hliadkuje 30 príslušníkov z mechanizovaného práporu a 60 príslušníkov z tankového práporu. Vojaci sa striedajú v 12-hodinových denných a nočných službách, pričom majú na starosti nielen Trebišov a tamojšiu štvrtisícovú rómsku osadu Garaňka, ale aj okolité obce. Foto por. Peter BEREŠ

Rómovia - verbunk zahrajte!

Náhoda chcela, že plánovaná prvá porada organizačného štábu na prípravu Dňa detí s ozbrojenými silami a Slovenským rozhlasom, ktorý bude vo východoslovenskom Zámutove, sa uskutočnila práve v čase, keď aj v tomto regióne vrcholili naše rómskych spoluobčanov.

Siedmy ročník celoslovenského sviatku detí s vojakmi sa totiž uskutoční v tejto najväčšej obci okresu Vranov nad Topľou. Malebná dedina sa nachádza na východnom úpätí Slanských vrchov, má 2 726 obyvateľov, z toho takmer 1 200 má rómsky pôvod.

V kontexte s nepokojmi, protestmi a protizákonnou činnosťou práve tohto etnika, asi nie najvhodnejší čas na návštevu. Aspoň sme si to všetci mysleli. Už za Levočou sme v jednotlivých obciach videli najmä pri obchodoch hliadky príslušníkov policajného zboru a vojakov. Kde-tu prešlo policajné či vojenské vozidlo, ale celkovo nič zvláštne sa nedialo. Starosta obce Milan Matta nás privítal s úsmevom a rovnako reagoval aj na našu prvú otázku o „bezpečnostnej“ situácii. „Žiadne nepokoje, žiadne rabovačky sa v Zámutove nevyskytli,“ začal svoje rozprávanie aktuálnou informáciou prvý muž dediny. Samozrejme, celá situácia je vážna, nie je veľa dôvodov na úsmev. Rómski občania Zámutova boli ešte donedávna vychýrení remeselníci v stavebníctve. Momentálne je v obci aj z týchto dôvodov až 50-percentná nezamestnanosť a týka sa predovšetkým Rómov. Starosta v spolupráci s Rómskou iniciatívou a ďalšími predstaviteľmi v rámci aktivačného programu pripravuje pracovné príležitosti pre všetkých, ktorí prejavia záujem.

Zároveň má radosť, že Deň detí s ozbrojenými silami bude práve u nich. Pomôže to zviditeľniť nielen samotnú obec, ale aj jej občanov a samozrejme aj miestnu kultúru. V kultúrnom programe budú účinkovať aj vychýrený folklórny súbor Zámutovcov a rovnako známa rómska muzika Jozefa Češľáka, ktorá už v dvadsiatych rokoch minulého storočia vyprevádzala regrútov na vojencinu. Pridá sa aj skupina rómskej mládeže Kátegy.

Bernard ROŠTECKÝ

KRÁTKO

Slovenskí vojaci v Iraku ukončili výstavbu tri metre vysokého a jeden a pol metra širokého ochranného valu okolo svojho tábora v Al Hillah. Zvýšené bezpečnostné opatrenia si vyžiadala teroristický útok na logistickú základňu. Vojaci museli opraviť svoje ubytovacie kontajnery, z ktorých tlaková vlna po výbuchu 700-kilogramovej nálože vyrazila okná a porozbýjala vnútorné zariadenie. Pomáhajú aj pri budovaní betónovej bariéry okolo celého tábora koalíčných síl a pri hĺbení protitankovej priekopy.

Štátny tajomník Ministerstva obrany SR Martin Fedor počas dvojdnovej pracovnej návštevy Litovskej republiky rokoval s prvým tajomníkom Ministerstva národnej obrany Litvy Povilasom Malakauskasom. Na rokovaníach sa partneri venovali otázkam prístupového procesu ozbrojených síl oboch krajín do NATO, súčasnému stavu aliancie i možnostiam príspevku oboch štátov na vyčlenenie síl pre operácie NATO. Martina Fedora prijal aj minister národnej obrany Litovskej republiky Linas Antanas Linkevičius a náčelník Ozbrojených síl Litovskej republiky generálmajor J. Kronkaitis.

V Trenčíne sa uskutočnilo dvojdnové zhromaždenie príslušníkov síl výcviku a podpory. Ich veliteľ brigády generál Milan Maxim v súvislosti s prebiehajúcou transformáciou ozbrojených síl vyjadril uspokojenie - z 344 prepustených civilných zamestnancov v roku 2003 sa ani jeden nesťažoval na porušenie predpisov zo strany zamestnávateľa. Až po zavŕšení procesu profesionalizácie sa ozbrojené sily budú môcť výraznejšie orientovať na modernizáciu.

Na ministerstve obrany sa uskutočnila odborná konferencia príslušníkov psychologické služby Ozbrojených síl SR za účasti popredných odborníkov aplikovanej vojenskej psychológie z vojenských nemocníc, vojenských škôl, jednotiek OS SR a stredísk výberu personálu.

Vo Zvolene v rámci veliteľského zhromaždenia generálmajor Jozef Dunaj bilancoval s veliteľmi podriadených útvarov a zväzkov výsledky dosiahnuté za uplynulé obdobie. Poukázal na kladý a nedostatky pri realizácii úloh minulého výcvikového roka 2003 vo vzdušných silách SR. Na zhromaždení sa zúčastnil aj náčelník GŠ Ozbrojených síl SR generál Milan Cеровský.

INZERÁTY

VOJENÉ MIESTA

Ozbrojené sily SR ponúkajú nové pracovné miesta v útvere Čestnej stráže OS SR na funkciu guľometníka a strelec.

Požadované kritériá: výška 182 – 188 cm, príjemný vzhľad, športová postava, občiansky bezúhonný, bez záznamov v registri trestov, dosiahnutá vojenská hodnosť vojak, ukončené stredoškolské vzdelanie, zdravotná klasifikácia „A“ – bez obmedzení, schopný pre strážnu službu, zrak bez potreby dioptrických pomôcok a tvár bez kozmetických nedostatkov, bez predchádzajúcich komplikovaných zlomenín končatín. Bližšie informácie na č. tel.: 0960 322 161, fax 0960 322 077 alebo e-mail mokosm@mod.gov.sk

Veliteľ VÚ 4650 Trenčín ponúka obsadenie voľných miest pre profesionálnych vojakov:

- veliteľ družstva protiletadlovej batérie, PH 23, ČVO 362, PV 10, PT 0205,

- veliteľ družstva protiletadlovej batérie, PH 23, ČVO 602, PV 10, PT 0205.

Bližšie informácie na tel. č. 339 583 (339 433).

OZNAM

Dekan Fakulty zabezpečenia velenia Vojenskej akadémie v Liptovskom Mikuláši oznamuje všetkým záujemcom, že dňa 7. 4. 2004 o 10.00 hod. sa v Sieni vedeckej rady VA v Liptovskom Mikuláši uskutoční obhajoba habilitačnej práce a habilitačná prednáška Ing. Ľudovíta Šipoša, CSc., na tému Genetické algoritmy a ich implementácia na signálových procesoroch.

VÝMENA BYTU

Vymením veľký podkrovný 1-izbový byt (55 m²) v správe BARMO v Malackách za podobný alebo väčší v Bratislave. Kontakt: 0960 48 20 36 alebo 0903 17 81 99.

Čatári z parketu

Súrodenci Roland a Diana Tóthovci, rodáci z Trebišova, majú okrem priezviska aj niekoľko ďalších spoločných znakov. Obaja sú vojenski profesionáli, majú hodnosť čatár, slúžia v bratislavskom pluku čestnej stráže, no predovšetkým ich spája láska k akrobatickému rokenrolu, ktorému sa venujú viac ako desať rokov. Za toto obdobie získali tituly majstrov Slovenska, no ich najväčším úspechom je 7. miesto zo svetového šampionátu v Ženeve v roku 1995, kde štartovalo 60 párov.

Dvadsaťtriročný Roland je veliteľom družstva „modrokabátnikov“, ktoré sa môže pyšiť tým, že sa medzi prvými, v rámci uvítacieho ceremoniálu, stretáva so zahraničnými štátnickými návštevami počas ich pobytu na Slovensku. O rok mladšia sestra je zasa zdravotná inštruktorka. Pod ich spoločný „vojenský“ osud sa veľkou mierou podpísal otec Zoltán, ktorý dlhé roky pôsobil ako profesionálny vojak na Okresnej vojenskej správe v Trebišove.

„Bol a navždy ostane pre nás veľkým vzorom. Spomínam si na roky, keď sa s veľkou pompou oslavovali sviatky práce. Keď ma vzal do prvomájového sprievodu, cítil som sa ako v siedmom nebi. Z papiera som si urobil lodičku a po jeho boku som pochodoval pred čestnou tribúnou. Už vtedy som túžil byť vojakom. Najviac ma však inšpirovali vojaci z niekdajšej hradnej stráže. V roku 1994, keď sme sa v Bratislave zúčastnili na majstrovstvách Európy a pri návšteve Bratislavského hradu som sa s nimi aj odfotil. Túto fotografiu mám odloženú dodnes. Bolo to niečo zvláštne a po príchode domov som otcovi oznámil, že až raz pôjdem na vojenčinu, tak iba k týmto parádnym vojakom,“ zaspomínal si Roland.

Tanečná kariéra súrodeneckého páru sa začala pozvánkou na tanečné sústredenie do Rožňavy. „Už na základnej škole sme sa venovali spoločenským tancom. V roku 1993 sme skúsili základné kroky a prvky akrobatického rokenrolu a veľmi sa nám to zapáčilo. Len tak náhodou bola naša mamka na návšteve u známych, kde sa stretla s našou budúcou trénerkou. Hneď sa

pochválila, aké ma šikovné deti a ako dokážu tancovať. Trénerka nás pozvala na tréningy a odvtedy sa začína písať

naša spoločná tanečná kariéra,“ vracia sa do spomienok Diana.

V roku 1999 sa Rolandovi splnila životná túžba - vojenčinu si odkrútil v pluku čestnej stráže. Naopak, Diana sa musela poobzerať po novom tanečnom partnerovi. „Dva roky som pracovala v materskej škôlke a popritom som tancovala a trénovala aj malé detičky. Vymýšľala som pre ne rôzne tanečné choreografie. Veľmi som sa tešila na bratov návrat. Medzi tým sme si ale obaja začali uvedomovať, že sa s tancom neuzívime. Pre sponzorov je tento šport nezaujímavý, a tak náklady na našu záľubu sa vždy hradili z rodinného rozpočtu. Možno aj preto, že nie vždy sme si mohli dovoliť kúpiť kvalitnú obuv či perfektné dresy, sme na MS už nedosiahli taký úspech ako v Ženeve. Preto sme sa chceli osamostatniť a nezaťažovať rodičov,“ vysvetľuje Diana.

Roland začal pracovať najprv v kancelárii na veľvyslanectve USA. „Jedného dňa mi otec zatelefonoval a opýtal sa ma, či by som nechcel slúžiť v armáde. Poradil mi, aby som to skúsil v útvaru, kde som vojenčil. Tam so mnou hneď spísali personálny pohovor a od 1. januára 2002 som nastúpil ako profesionálny poddôstojník. Som veľmi spokojný, pretože robím to, čo bolo kedysi mojim snom. Ako veliteľ dokážem vychádzať aj s podriadenými. Pred polrokom som našiel miesto aj pre sestru. Keďže má vzťah aj k zdravotníctvu, nastúpila ako zdravotná inštruktorka,“ oboznamuje nás so súrodeneckou profesionálnou anabázou Roland, ktorému o rok končí záväzok, no rád by pokračoval ďalej.

Diana po nástupe do útvaru absolvovala najprv trojmesačný zdravotnícky kurz v Žiline. „Už po skončení základnej školy som sa rozhodovala medzi štúdiom na pedagogickej alebo zdravotníckej škole. Vedomosti, ktoré som získala pri štúdiu pedagogiky, môžem využiť aj v novom povolaní. Práca v mužskom kolektíve má svoje výhody aj nevýhody. Muži nie sú takí intrigánski ako ženy. Keď som si prvýkrát obliekla uniformu, cítila som sa v nej výborne, pretože mi ju ušili na mieru a bola som na ňu veľmi pyšná,“ dodáva Diana.

Obaja priznávajú, že v súčasnosti má pred tancom prednosť vojenská profesia. Aby si udržali formu, týždenne musia trénovať 10 - 15 hodín. Navyše, Roman sa nedávno oženil a najradšej by s tancovaním skončil. „Ak sa nájde taký perfektný partner ako brat, rada by som v tom pokračovala,“ dodáva Diana.

V skvelej atmosfére banskobystrickej haly na Štiavničkách sa 17. februára uskutočnil už 11. ročník prestížneho výškarského mítingu Banskobystrická latka. Najväčšia čarha s organizáciou podujatia leží od jeho vzniku na pleciach tamajšieho Armádneho športového klubu Dukla.

Na Štiavničkách opäť žiarila Severka

Banskobystrický míting je známy aj skvelou atmosférou, ktorú umocňuje osobitá hudobná kulisa. Každý pretekár si môže vybrať svoju obľúbenú skladbu. Tak napríklad víťaznému Stefanovi Holmovi robila kulisu skupina New Radicals so skladbou You Got What You Give.

Posledný ročník patril svojím obsadením medzi najkvalitnejšie v jej histórii. Medzi sedemnástimi skokanmi do výšky sa pod Urpínom predstavila päťka najlepších zo svetových tabuliek.

Medzi nimi nechýbal ani súčasný líder a obhajca vlaňajšieho prvenstva Stefan Holm zo Švédska. Dvojnásobný svetový šampión z haly sa za frenetickej diváckej podpory trikrát neúspešne pokúšal o to, čo sa naposledy v hale podarilo legendárnemu Kubáncovi Javierovi Sotomayorovi pred desiatimi rokmi v Birminghame. Hodnota jeho víťazného skoku bola rovnako ako vlani 234 cm. Dvadsaťsedemročný rodák z Forshagy blízko Karlstadu (nar. 25. mája 1976), ktorého trénuje otec, však na záver atakoval latku vo výške extratriedy 240 cm: „Dnes mi asi nebolo súdené túto výšku skočiť. Diváci však boli fantastickí. Najlepší pocit som mal z pokusu na 234 cm. Som šťastný, ale trochu aj sklamaný.“

„Iba“ 181 cm vysoký Švéd, víťaz všetkých piatich tohtoročných mítingov halovej sezóny, urobil v Banskej Bystrici sympatický ťah. Po nevydarených pokusoch na 240 cm poprosil usporiadateľov o ešte jeden pokus mimo súťaže. „Urobil som to z vďaky pre skvelých divákov, hoci šanca uspieť bola veľmi malá. Cítil som sa už unavený a trochu aj sklamaný, lebo dva razy som zhodil latku ani neviem ako. Pred rokmi som v Štokholme neskočil 228 cm. Diváci tleskali, hoci som si azda za-

slúžil vypískanie. Po súťaži som si nechal postaviť latku na 232 cm. Zdolal som ju na prvý raz,“ zaspomínal si Holm.

Mimochodom, ak by sa víťazovi Banskobystrickej latky 2004 podarilo prekonať najlepší svetový halový výkon 244 cm, spod Urpína by odišiel na nováčikom automobile značky Kia Rio, ktorý venoval jeden z hlavných sponzorov podujatia.

V skvelej atmosfére pred viac ako tisícovou divákov predstavili aj dvaja Slováci. Peter Horák si druhým pokusom na 220 cm vylepšil sezónne slovenské maximum a skončil na solídnom 10. mieste spolu s Poliakom Alexom Walerianczykom. Slovenských priaznivcov potešil aj junior Michal Kabelka. Deväťnásťročný Lučenčan, víťaz národnej súťaže s výkonom 208 cm, dlho zvažoval, či na základnú výšku 210 cm v hlavnej súťaži nastúpi. Napokon úspešným pokusom na 215 cm prekonal svoje osobné maximum o 4 centimetre a obsadil 15. priečku.

„Akurát ma mrzí, že odolal rekord mítingu (pozn. drží ho Rumun Matei z roku 1995 výkonom 236 cm),“ hodnotil riaditeľ tradičného mítingu Ľubomír Roško. Riaditeľ AŠK Dukla a bývalý popredný slovenský výškar sa vyjadril aj k výkonnostnej úrovni svojho zverenca Petra Horáka: „Výkonom určite nesklamal. Zároveň potvrdil, že môže ísť ešte vyššie.“

Dvojstranu pripravil Jozef MICHNICA

Po štvrtýkrát sa nad latkou pod Urpínom predstavil dvadsaťročný pretekár Dukly Banská Bystrica Peter Horák. Kým vlani reprezentoval Sláviu UK Bratislava, teraz skákal v typicky bordovo-žltom dukláckom úbore. Vlani v októbri totiž narukoval na vojenčinu a po jej skončení sa od nového roka stal vojenským profesionálom s čatárskou hodnosťou. „Dukla mi ponúkla výborné podmienky, ktoré som nemohol odmietnuť.“

V súčasnom pôsobisku zopakoval vlaňajší výkon 220 cm. Potom sa na 225 cm trikrát neúspešne pokúšal o prekonanie osobného rekordu, ktorý má hodnotu 223 cm. „Ľutujem, že som nevyužil vynikajúcu atmosféru, ktorá v hale vládla. Tá priam motivuje športovca k osobným výkonom. Verím, že sa nad maximum dostanem na halových majstrovstvách Slovenska a splním tak limit na svetový šampionát v Budapešti.“

Čatár Horák

Slová života

Lúdi stretávame v rôznych prostrediach. Pozorujeme ich na ulici, ako sa niekam ponáhľajú so zrakom upretým do zeme, s napätím v chôdzi. Vidíme ich na úradoch, za okienkom, nervózných, neprítomných, ustarostených. Ba aj v kostole sú akosi často akási zamyslení, zarmútení. Čosi ich trápi, a to všade, v meste, na dedine, ba tuším aj na dovolenke. Veď človek sa tomu dnes ani nediví. Starostí máme naozaj neúrekom - prepúšťanie z práce, stále väčšie pracovné nároky, nedôvera a často aj neistá budúcnosť.

Šťastie

Usmievané tváre vidieť vari iba na reklamách, sú to však úsmevy umelé a klamlivé. Chcú nás presvedčiť, že určitá vec bude kľúčom ku šťastiu a vykúzlí na našej tvári radosť.

Keď stretneme človeka, z ktorého vyžaruje vnútorný pokoj a akási nepochopiteľná radosť, divíme sa. Tak predsa len jestvujú šťastní ľudia! Ako asi dosiahli to šťastie, ten úprimný výraz vnútorného pokoja a radosti?

Hľadanie šťastia. Je to otázka vždy aktuálna. „Kto nám ukáže šťastie?“ - pýta sa autor štvrtého žalmu tisíc rokov pred Kristom.

Každý človek chce byť šťastný, veď jeden druhému si ho žičíme pri každej gratulácii. Ale aby sa človek šťastný stal, treba, aby vedel, čo je šťastie. Toto slovo má niekoľko významov a podob. Po prvé, šťastný je ten, komu žije osud. „Mal šťastie“, hovorí sa o tom, kto vyhral v lotérii alebo sa vymotal z ťažkej situácie, darí sa mu v práci, v podnikaní alebo pri skúške. Ide tu vždy o pozitívnu súhrn okolností. Po druhé, šťastný je ten, kto prežíva najintenzívnejšie radosti. Tu sa chápe šťastie subjektívne, ako mimoriadne radostný a hlboký druh zážitku a je pri tom ľahostajné, aké vonkajšie podmienky ho spôsobili. Po tretie, šťastný je ten, kto vlastní najväčšie hodnoty - duchovné či materiálne - dostupné človeku. Tento „druh“ šťastia máme na mysli, ak hovoríme o človeku, ktorého v živote sprevádzal úspech.

A štvrtý význam slova šťastie je spokojnosť s vlastným životom. A práve v tom spočíva ľudské šťastie. Šťastie teda môžeme definovať ako trvalú, úplnú a zdôvodnenú spokojnosť so životom. Aj Boh nám ponúka istý návod na šťastie, lebo chce, aby človek bol šťastný. Každý z nás hľadá to svoje šťastie, veď máme na to právo. Len to robme správne...

Major Mgr. Jozef MICHALOV
vojenský duchovný
mechanizovanej brigády Prešov

Na fotografii Jozefa Michnicu zľava Zdeněk Úšela, Miroslav Minár, plk. Ivan Bella, Bernard Roštecký a autori publikácie Ján Stanislav a Viliam Klabník

Hviezdny podvečer

V pondelok 23. februára 2004 sa v salóniku bratislavského medzinárodného Letiska M. R. Štefánika uskutočnil Vojenský a letecký podvečer, ktorý pripravili pracovníci Vydavateľskej a informačnej agentúry MO SR v spolupráci so spoločnosťou Magnet Press Slovakia. Jeho účastníci si pripomenuli 5. výročie letu plk. Ivana Bellu do vesmíru. Prvý slovenský kozmonaut bol zároveň krstným otcom 3. zväzku publikácie Slovenské letectvo autorov Jána Stanislava a Viliama Klabníka (recenziu publikácie sme priniesli v OBRANE č. 2/2004). Na krste sa zúčastnili autori publikácie, riaditeľ spoločnosti Magnet Press Slovakia Dr. Zdeněk Úšela, CSc., pridelenec obrany USA na Slovensku plk. John Wallace, riaditeľ letiska Jaroslav Mach a ďalší hostia. Na tomto spoločenskom podujatí zároveň pokrstil herec Marián Slovák nové profilové CD Zdena Sychru - Pod Akropolou. Spevák Zdeno Sychra spolupracuje s vojakmi už od roku 1956, keď narukoval do Vojenského divadla v Martine (písali sme o tom v OBRANE č. 15/2003) a odvtedy, ako sám hovorí, vojaci radikálne ovplyvnili jeho život. V poslednom období sa zúčastňoval na sérii integračných podujatí Podme Na TO, ktoré pripravovali redaktori vojenského vysielania Slovenského rozhlasu.

- mil -

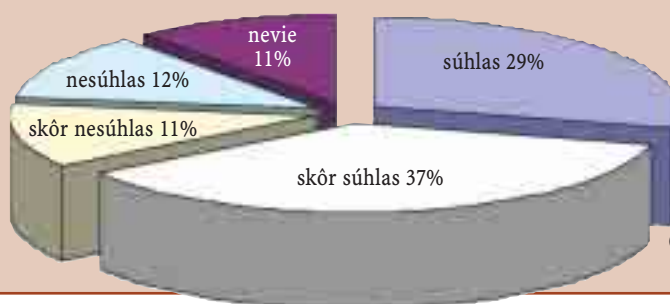
Postoj maturantov k vstupu SR do NATO

Formujúce sa profesionálne Ozbrojené sily SR budú v budúcnosti tvoriť dnešní absolventi stredných škôl - najmä stredných škôl s maturitou. Tohtoroční maturanti sa preto stali objektom výskumu sociológov pôsobiacich na ministerstve obrany. Výskum, ktorý sa uskutočnil v závere minulého roka, ukázal, že 8,9 percent dnešných maturantov má záujem o službu v profesionálnych ozbrojených silách. Ich záujem je však vo veľkej miere prepojený so záujmom o štúdium na vojenskej vysokej škole.

Stredoškolská mládež, ktorá odpovedala na otázky výskumu, prejavila pozitívny vzťah k ozbrojeným silám a k integračným krokom vlády SR. Svoj súhlas s nadviazajúcim vstupom SR do NATO prejavilo až 66 % maturantov. Proti vstupu SR do NATO je len 23 percent maturantov.

PhDr. Karol ČUKAN, CSc.

Súhlas študentov maturitných ročníkov so vstupom SR do NATO
(n=1119)

zdroj:
OSPAAVM
MO SR

Ste si istý, že pálenie slivovice je dôvod na udelenie mimoriadnej dovolenky z rodinných dôvodov?

Príde malý chlapec k policajtovi na križovatke a pýta sa:

- Pán policajt, prečo sa vždy usmieva-te, keď sa zabľýska?

- Čože, že sa bľýska? Ja som si myslel, že ma fotografujú.

Partia chlapov si na rohu ulice rozpráva vtipy. Jeden sa pýta: - Chlapi, viete aký je rozdiel medzi policajtom a somárom? Vtom sa spoza rohu vynorí policajt a pri-staví sa: - Tak to som sám zvedavý, aký?

- Žiadny, - odpovedá chlap.

- No veď preto!

Manžel na svoju ženu veľmi žiarli. Preto keď odchádza na dlhšiu služobnú cestu, požiada svoju matku, aby mu na ňu dávala pozor, a keď spozoruje niečo podo-zrivé, tak mu pošle súrny telegram. O nie-koľko dní ho naozaj dostane:

- Príď okamžite, mám podozrenie!

Sadne teda na vlak a príde za matkou:

- Tak čo, mama, čo sa stalo?

- Vieš, - vykladá matka, - keď si odi-šiel, začal chodiť za tvojou ženou nejaký policajt. Chodil k nej každú noc. Prvý, druhú, tretiu. Ale na štvrtú noc neprišiel. No, a tak mi to bolo podozrivé.

7 x odpovedz

Fotozaujímavosť

1. Prvý slovenský kozmonaut plk. Ivan Bella odštar-toval pred piatimi rokmi na svoj let z kozmodromu:

- a) Kapustin Jar
- b) Bajkonur
- c) Pleseck

2. Najznámejšia japonská stíhačka v druhej sveto-vej vojne, výrobok koncernu Mitsubishi, bola známa pod názvom:

- a) Zero
- b) Beta
- c) Kamikadze

3. Jedno zo stredísk výberu personálu – nových vojenských profesionálov – je v Košiciach, druhé sídli v:

- a) Prešove
- b) Žiline
- c) Nitre

4. Súťaž v skoku vysokom mužov za sprievodu hudby už tradične organizuje mesto:

- a) Banská Bystrica
- b) Žilina
- c) Bratislava

5. Najvyššie položené slovenské vojenské rekreač-né zariadenie sa volá:

- a) Tatranské Zrubý
- b) Smrekovica
- c) Tatranské Matliare

6. Vo francúzskom pútnickom meste Lurdy sa kaž-doročne stretávajú vojenski pútnici. Púť sa organi-zuje v:

- a) auguste
- b) septembri
- c) máji

7. Sídlo nového integrovaného veliteľstva českej armády je:

- a) Brno
- b) Olomouc
- c) Hradec Králové

Anjelský hrad

Večné mesto - Rím - je jedným z najkrajších miest na svete. Nachádza sa tu obrovské množstvo vzácných historických pamiatok. Medzi najzaujímavejšie patrí aj Anjelský hrad (Castel Sant'Angelo). Mohutná stavba týčiaca sa nad riekou Tiber bola najskôr cisárskou hrobkou, potom pápežskou citadelou a neskôr v nej boli umiestnené kasárne. V stredoveku hrad slúžil ako väzni-ca, väznili tu napr. aj Giordana Bruna. Hrad bol postavený v roku 130 n. l. počas vládnutia cisára Hadriána.

Pomenovanie pevnosti sa viaže k obdobiu, keď na tróne sedel prvý rímsky pápež sv. Gregor. V roku 590 zavládol v rímskej armáde veľký nepokoj a navyše na následky akejsi nákazy zomierali tisíce Rimanov. Ako prorok starého zákona prehovoril Gregor k zúfalým ľuďom. Nabádal ich k náprave života a pokániu, aby si tak uzmiarili nebeského otca. Svojím vystúpením sa mu podarilo položiť hradzu strašnému moru. Na hrobke cisára Hadriána sa mu potom zjavil anjel, ktorý svoj meč vsunul do pošvy, aby dal Gregorovi znak uzmiernenia Božieho hnevu. Odvtedy nad hradom dominuje „strážca Angelo“ s roztriahnutými krídlami - archanjel Michal.

Dnes je na tomto mieste Národné vojenské múzeum a Múzeum umenia. Z hradu sa každoročne, osem dní pred 25. decembrom, ozývajú salvy z diel, aby oznámili začiatok vianočného Svätého obdobia - obdobia modlitieb a bohoslužieb.

Text a foto Jozef MICHNICA

S Ú D N I Č K A

Slobodník Marián vykonával povinnú službu neďaleko od miesta svojho bydliska. Preto bol doma bol častým návštevníkom. Počasriadnej dovolenky sa 14. júna v nočných hodinách zabával v priestoroch rekreačného strediska Dolina.

Diskotéka

Spolu s ním si boli vyhodit' z kopýtka aj ďalší jeho kumpáni. Jeho kamarát Zdeno pod hrozbou ublíženia na zdraví žiadala od Jozefa finančnú hotovosť päťtisíc korún. Jozef ich samozrejme nechcel vydať dobrovoľne. Preto ho spoločne s kamarátmi Zdenom a Ľubom násilím vyviedli von z areálu rekreačného strediska. Pred budovou ho spoločne napadli. Zdeno a Ľubo ho viackrát udreli do tváre a Marián ho podkopol. Keď Jozef spadol na zem, Marián ho ešte niekoľkokrát kopol do oblasti hrudníka a brucha. Ani to mu však nestačilo. Následne Jozefovi nohou pristúpil krk a pod hrozbou usmrtenia ho žiadala vrátiť peniaze. Jozef utrpel viacero zranení. Po lekárskom ošetrení odišiel na políciu oznámiť, že bol napadnutý. Vyšetrovateľ policajného zboru Mariána obvinil z trestného činu výtržníctva v súbehu s trestným činom ublíženia na zdraví, spáchaného v spolupáchateľstve a trestného činu vydierania. Marián všetko poprel. Pripustil len jeden-dva údery. Kopaf' vraj musel niekto iný. A možno bol Jozef napadnutý až potom, keď oni odišli. Svedecké výpovede však z trestnej činnosti jednoznačne usvedčovali Mariána a jeho pomocníkov. Zdena a Ľuba súdil okresný súd. Marián sa zodpovedal pred Vojenským obvodovým súdom. Samosudca ho po dokazovaní na hlavnom pojednávaní uznal vinným zo žalovaných trestných činov. Rozsudok znel: úhrnný trest odňatia slobody na dvanásť mesiacov. Výkon trestu mu bol podmienene odložený na skúšobnú lehotu dvadsať mesiacov.

Plk. JUDr. Vladimír PETEJA

P R Í B E H

„Toto urobiť a neskončiť v sabinovskej base? To nemožno pochopiť. Aspoň ho tak kopnúť do...“ rozhŕňoval sa náš politruk, ktorého vojaci základnej služby volali kapitán Ľ, pretože všetky slovesá hovoril v neurčitkách. „Dať naňho pozor, strážiť a všetko hlásiť,“ varoval nastúpených poddôstojníkov pred priveľným novým vojakom. Miro, ako sa v priebehu dňa ukázalo, bol sympatický tichý chalán, absolvent priemyslovky. Povedal len toľko, že ho dlhé týždne vypočúvali, sedel vo vyšetrovacej väzbe, až ho nakoniec pre nedostatok dôkazov práve prepustili a zároveň prevelili. Nesmie však urobiť najmenší „prúser“.

Hriech vojaka Mira

„Chalani, za krčmou vám chrápe ten nový a je na mol ožratý. Ak ho okamžite »nestopíte«, zoberie ho lietadla a je s ním zle,“ prišli nás po večierke zobudiť do nášho stanu kamaráti z domácej jednotky. My sme totiž na veliteľstve 1. armády v Příbrame boli iba na odvelení. Písal sa rok 1985 a pred nami bola otázka - čo teraz? Riskovať basu pre somára, ktorý preskočí plot, aby sa opil ako doga? Napokon sme ho vo štvorici ako-tak doteperili. Aj po obliatí vedrom vody sa iba bľabotavo poďakoval a zachrápal. Až na druhý deň nám vysvetľoval, že sa musel prvý raz v živote opiť do nemoty, lebo predtým sa od úzkosti a strachu chcel aj obesiť. O čo išlo? Mal na rovášii hriech proti šiestemu prikázaniu - nezosmilniš! A tobôž s manželkou svojho veliteľa!!! Tvrdil síce, že ho zviadla ona, ale ktovie, ako to bolo. Oveľa väčšie „ale“ bolo totiž to, čo nasledovalo. Aby sa Mira v jeho šumavskej posádke zbavili, „našili“ na neho pokus o prekročenie štátnych hraníc v štádiu prípravy. Dôkazom mala byť malá mapka Európy, ktorá bola vytlačená v jeho zápisníku. Našťastie, bolo to napokon primálo aj pre vojenského prokurátora. Miro potom vojnu doslúžil bez najmenšieho problému. Nemal dokonca problémy ani so šiestym prikázáním.

- pv -

Autor výroku: Seneca	čokoládovo, kakaovo	Radoslava (dom.)	tropická rastlina (droga)	Organizácia zahraničného obchodu	tam	POMŮCKY: aka, Eri koka Kira, ara	nadobudli vedomie	planétka	Anastázia (dom.)	Obrana	obrný transportér (skr.)	žni	ruský bio-chemik	nenáhlivá
hrkotanie						prítok Volgy žiarivá				kryt ležiaceho strelca v poli				
1										predpona (miesto) Katarína z nášho rodu				
malý Edo					druh kys. mlieka st. český editor						americké muž. meno ťava, po anglicky			
býv. ŠPZ okresu Dolný Kubín				kameň na brús. kopy býv. brankár Košíc					zn. aktívna zdvorilo oslovuje			st. egypt. boh slnka patriaca tete		
obchodná akadémia (skr.)			zotni zmrazuje					zaodial v rannom čase						
Autor: Vojtech Kúkol	meno Rolincovej	hádže, vrhá skr. výrazu analýzy					2 čes. režis. (Obchod na Kozre)							
márne zbytočne						palkovacia hra SPZ okr. V. Krtíš							olejnatá plodina (plnka do koláčov)	st. rímsky, kamenný obetný oltár
franc. atol v Tichom oceáne				lákaním ma dostali Vietnamsky mys										
3											ťaví kríženc			
tuniský prezident (od 1985)				saním nabrala							citoslovce úcty v Strednej Ázii			

Aero L-159A ALCA

Zatiaľ najnovším typom bojového lietadla vzdušných síl Českej republiky je ľahký jednomiestny podzvukový stroj Aero L-159A ALCA. Lietadlo vzniklo evolúciou svetoznámej konštrukcie prúdového dvojmiestneho cvičného lietadla L-39 Albatros. Okrem nosovej časti sa jeho tvary prakticky nezmenili. Samozrejme, vnútorných zmien je neúrekom – počnúc výkonnejším prúdovým motorom F124-GA-100, radarom Grifo-L, najmodernejšími avionickými systémami, riadením typu HOTAS až po zosilnené krídlo. Lietadlo, ktorého hlavnou úlohou je útočiť na pozemné ciele, môže niesť až 2 340 kg výzbroje na šiestich podkrídlových a jednom podtrupovom pylóne. Lietadlo má dĺžku 12,73 m, rozpätie krídla 9,54 m, výšku 4,77 m a prázdnu hmotnosť 4 160 kg.

Text a foto MIROSLAV GYŮRÖSI

Správne odpovede z OBRANY č. 3/2004

č. 1 3 600 kg

č. 2 P-3C Orion

č. 3 Levice, Martin a Nitra

Výherca súťaže z Obrany č. 3/2004

Anton Bročko, Piešťany

Výherca krížovky z Obrany č. 3/2004

Alena Surovcová, Topoľčany

Otázka č.1

Ako sa volá svetoznámy predchodca bojového lietadla L-159A?

Otázka č.2

Aký nový typ prehľadového radaru pre proti-vzdušnú obranu kúpi Česká republika?

Otázka č.3

Koľko žien pôsobí v Ozbrojených silách SR?

Odpoveď spolu so spiatočnou adresou pošlite na korešpondenčnom lístku
najneskôr do 28. 3. 2004 na adresu redakcie:

Redakcia Obrana – Armáda, Vydavateľská a informačná agentúra MO SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava

Profesionalizácia

AKÉ DOKLADY POTREBUJETE?

Máte záujem o prijatie do služobného pomeru profesionálneho vojaka a nevíete ako postupovať a aké doklady potrebujete? Pozorne si prečítajte nasledujúce riadky. Pri prvom stupni výberu v regrutačnom stredisku musíte predložiť:

- osobný dotazník (dostanete ho na požiadanie od regrutačného strediska poštou, spoločne s návodom na vyplnenie),
- životopis (musí byť písaný rukou na predpísanom tlačive z regrut. strediska),
- doklad o najvyššom dosiahnutom vzdelaní (overená kópia, pri absolvovaní viacerých škôl kópie všetkých, zo základnej školy stačí predložiť originál vysvedčenia na overenie na regrut. stredisku),
- rôzne potvrdenia, preukazy o absolvovaných kurzoch, školách (overené kópie),
- potvrdenia od predchádzajúcich zamestnávateľov, prípadne z úradu práce (zápočty praxe, potrebné sú originály dokladov – v regrut. stredisku urobia kópie),
- osvedčenie o štátnom občianstve (dostanete ho na miestnom úrade, krajskom úrade),
- rodný list (overí ho matrika, obecny úrad), taktiež treba priniesť originál rodných listov detí a sobášny list (v prípade rozvodu právoplatné rozhodnutie o ňom),
- pracovná charakteristika od terajšieho zamestnávateľa, u vojakov povinnej služby charakteristika od veliteľa jednotky,
- potvrdenie (od posledného zamestnávateľa) o vydaní - nevydaní exekučného príkazu (v prípade podpísania čestného vyhlásenia o nevykonaní exekúcie nemusíte predložiť potvrdenie).

Keď budete mať uvedené doklady, osobne navštívte príslušné regrutačné stredisko podľa miesta trvalého bydliska. Tam vaše doklady skontrolujú, spoločne s vyplneným osobným dotazníkom.

Nezabudnite priniesť aj občiansky preukaz a osobnú identifikačnú kartu (vojenskú knižku).

- jož -

Foto Peter DOVINA